

WWF

JAAR
RAPPORT

BE

2018

ONZE MISSIE

Bij WWF beschermen we de natuur voor een betere levenskwaliteit op aarde.

Elke dag opnieuw zet WWF zich samen met vele partners en lokale gemeenschappen in om te strijden tegen de bedreigingen voor onze ecosystemen en om oplossingen te vinden voor deze grote uitdagingen.

Want zonder veerkrachtige ecosystemen heeft de planeet aarde, onze thuis, niet de capaciteit om een bloeiende natuur, voldoende zoet water, zuivere lucht, uitgestrekte wouden, een gezonde oceaan en voedsel te bieden aan onze huidige en alle komende generaties.

INHOUDSTAFEL

3	VOORWOORD
4	DE TOEKOMST VAN ONZE PLANEET
6	ONZE PROJECTEN IN 2018
8	Bossen <i>België</i> <i>Congobekken</i> <i>Afrikaanse Grote Merengebied</i> <i>Amazonergebied en Chocó-Darién</i> <i>De Guyana's</i> <i>Mekongregio</i> <i>Donau-Karpaten</i>
17	Wilde soorten <i>België</i> <i>Mekongregio</i> <i>Miombobossen</i>
23	Oceaan <i>België</i>
26	Klimaat <i>België</i>
28	Andere projecten
32	DIT HEB JIJ BEREIKT IN 2018
34	DE JONGSTE GENERATIES VOOR EEN LEVENDE PLANEET
36	2018 IN CIJFERS
38	SAMEN IS ALLES MOGELIJK

Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo en de afkorting 'WWF' zijn handelsmerken van het World Wide Fund for Nature. Overname van teksten is toegestaan mits bronvermelding.

Redactie: Ioana Betieanu, Roseline C. Beudels-Jamar de Bolsée, Sara De Winter, Alain Flabat, Antoine Lebrun, Sofie Luyten, Isabelle Vertriest.
Nederlandse vertaling: Nicolas Chartier.
Coördinatie: Tanita Leclercq, Wendy Schats.

Vormgeving: www.inextremis.be mp5924 • Druk: Print Belgium.
Foto voorpagina: © Richard Barrett / WWF-UK.
V.U.: Antoine Lebrun. E. Jacquainlaan 90, 1000 Brussel.

VOORWOORD

Roseline C. Beudels-Jamar de Bolsée
Voorzitster van de Raad van Bestuur van WWF-België

Antoine Lebrun
Algemeen directeur van WWF-België

Begin oktober 2018 maakte het laatste IPCC-rapport de balans op van de klimaatverandering en de daaruit voortvloeiende risico's voor onze planeet: stijging van de zeespiegel, klimaatrampen, zoetwaterschaarste, woestijnvorming, enz. Terzelfder tijd verdwijnt ook de biodiversiteit aan een alarmerend tempo. De laatste editie van het 'Living Planet Report' wijst op een achteruitgang van 60% van de populaties zoogdieren, vogels, reptielen, vissen en amfibieën. In de loop van de laatste 300 000 jaar – een peulenschil in de geschiedenis van het leven op aarde – is de mens uitgegroeid tot de meest dominante soort op onze planeet. Een soort die langzaam maar zeker de druk op zijn omgeving opvoert en zo een zesde massa-extinctie uitlokt.

Het instorten van de ecosystemen houdt dramatische gevolgen in voor al het leven op aarde. We moeten nu actie ondernemen om dat te voorkomen. Daarom is WWF actief op het terrein in België en in andere landen om bedreigde soorten en habitats te beschermen. Op politiek niveau lobbyen we opdat de bescherming van de natuur ook haar plaats vindt in de beleidsbeslissingen. Ten slotte maken we het grote publiek bewust van de gevolgen van ons gedrag op het milieu.

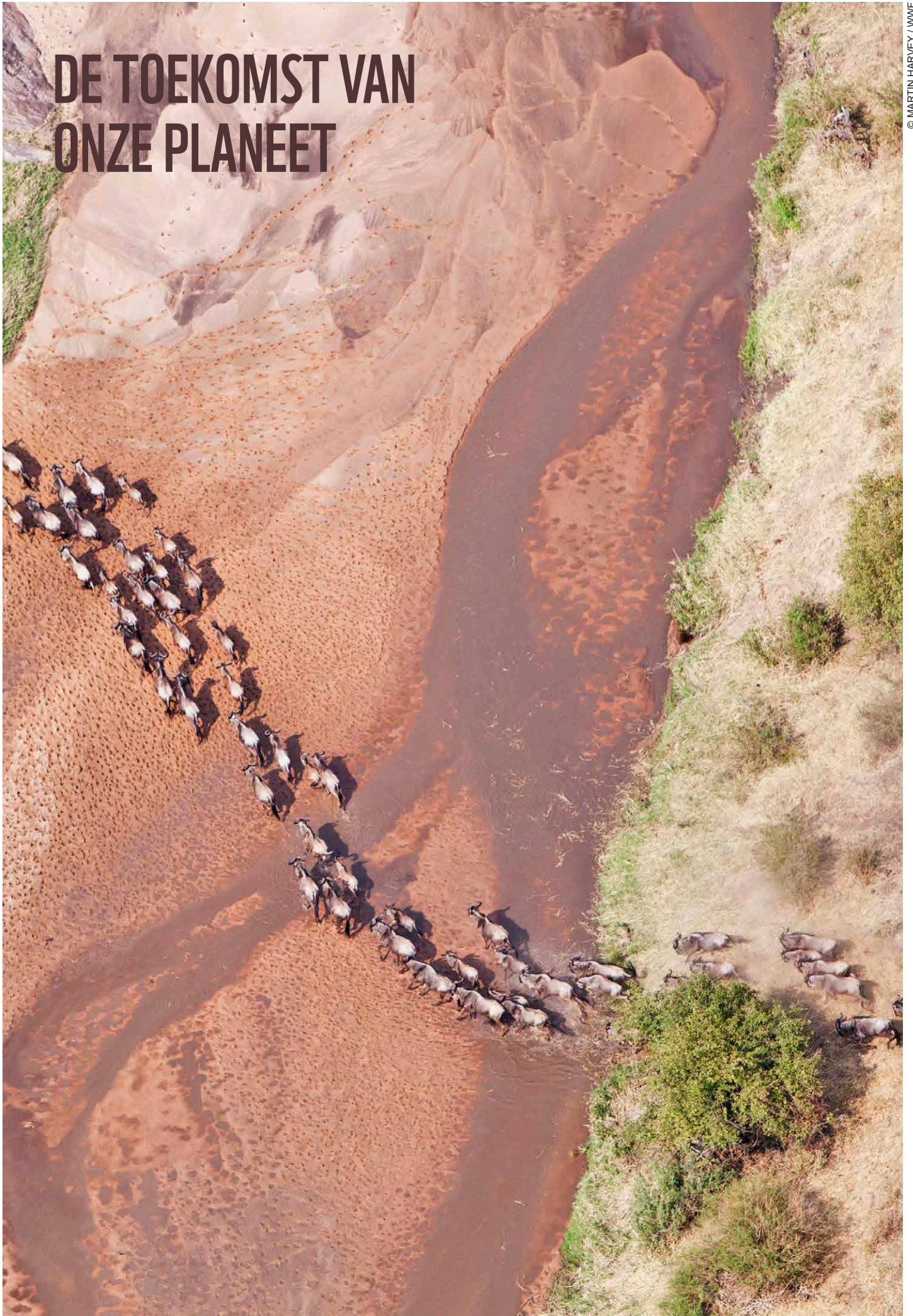
In dit jaarrapport ontdekt u onze verwezenlijkingen van het boekjaar 2018. Ondanks de ongunstige context kunnen we toch concrete en tastbare resultaten voorleggen. Bij WWF zijn we ervan overtuigd dat we de verandering enkel kunnen bewerkstelligen in samenwerking met alle actoren uit de samenleving. Zonder jouw inbreng zouden deze resultaten niet mogelijk zijn. We zijn dan ook bijzonder trots dat steeds meer en meer mensen ons steunen: tijdens het boekjaar 2018 schaalden 113 500 leden en donateurs zich aan onze zijde. Van harte bedankt voor jouw steun!

Veel leesplezier,

Roseline C. Beudels-Jamar de Bolsée
Voorzitster van de Raad van Bestuur
van WWF-België

Antoine Lebrun
Algemeen directeur
van WWF-België

DE TOEKOMST VAN ONZE PLANEET

EEN ONRUSTWEKKENDE BALANS

Het laatste 'Living Planet Report' van WWF, dat eind 2018 werd gepubliceerd, schetst een zorgwekkend beeld van de staat van onze planeet en van de biodiversiteit die ze herbergt: tussen 1970 en 2014 (het meest recente jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn), zijn de wereldwijde populaties vissen, vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen met 60% gedaald. Dat is een gemiddelde jaarlijkse daling van 2%. Deze cijfers zijn gebaseerd op de 'Living Planet Index' die niet minder dan 16 704 populaties van 4 005 gewervelde soorten bestudeert. Het rapport meldt bovendien nog andere alarmerende feiten zoals de achteruitgang van bestuivende insecten, het verlies van ongeveer 20% van het Amazonewoud in amper 50 jaar en de verdwijning van de helft van het koraal in ondiepe wateren in de loop van de afgelopen 30 jaar.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE MENS

Ditzelfde rapport schat de diverse diensten die de natuur ons wereldwijd levert op ongeveer 125 000 miljard dollar per jaar, een aanzienlijke som. De natuur en haar ecosystemen verschaffen ons zuivere lucht, zoet water, voeding, energie, medicijnen en andere producten en materialen. Maar onze manier van leven, van consumeren en van financieren leidt de natuur, de planten- en diersoorten en de ecosystemendiensten recht naar de afgrond. De achteruitgang van soorten is rechtstreeks gekoppeld aan menselijke activiteiten en aan onze groeiende consumptie. Grootste oorzaken zijn de intensieve landbouw, die het verlies en de degradatie van natuurlijke habitats veroorzaakt, en de overexploitatie van soorten.

ER IS NOG HOOP

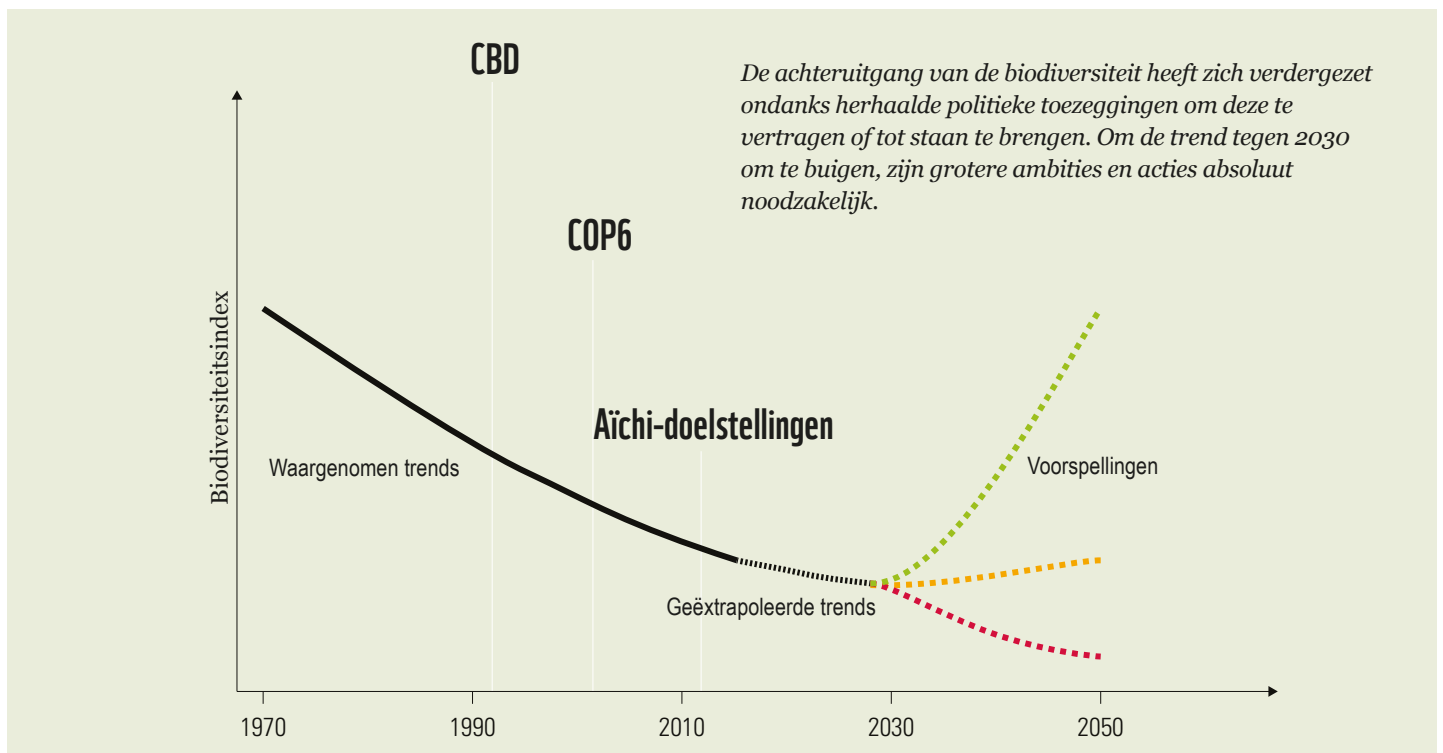
Om deze kritieke situatie het hoofd te kunnen bieden, wordt het hoog tijd dat we beseffen dat een duurzame, gezonde en voorspoedige toekomst enkel mogelijk is op een planeet waar

de natuur gedijt en waar de wouden, de oceaan en de rivieren rijk zijn aan biodiversiteit en vol leven zitten. We moeten ermee ophouden de natuur als vanzelfsprekend te beschouwen en herbekijken hoe we de natuur aanwenden en naar waarde schatten, en dat op cultureel, economisch en politiek vlak. Om de trend te keren, moeten we de natuur vanuit een ander oogpunt bekijken: het is cruciaal dat de mens het onontbeerlijke karakter van de natuur erkent en omarmt, net zoals we het vandaag allemaal eens zijn over haar schoonheid of haar revitaliserende kracht.

BESLISSENDE MOMENTEN

Het spreekt voor zich dat een dergelijke verandering gepaard moet gaan met concrete en ambitieuze beslissingen op nationaal en internationaal niveau. In deze context zullen de komende vier jaar, van 2019 tot 2022*, cruciaal blijken. Meerdere opportuniteiten bieden zich aan om wereldwijd actie te ondernemen en zo het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen en te herstellen.

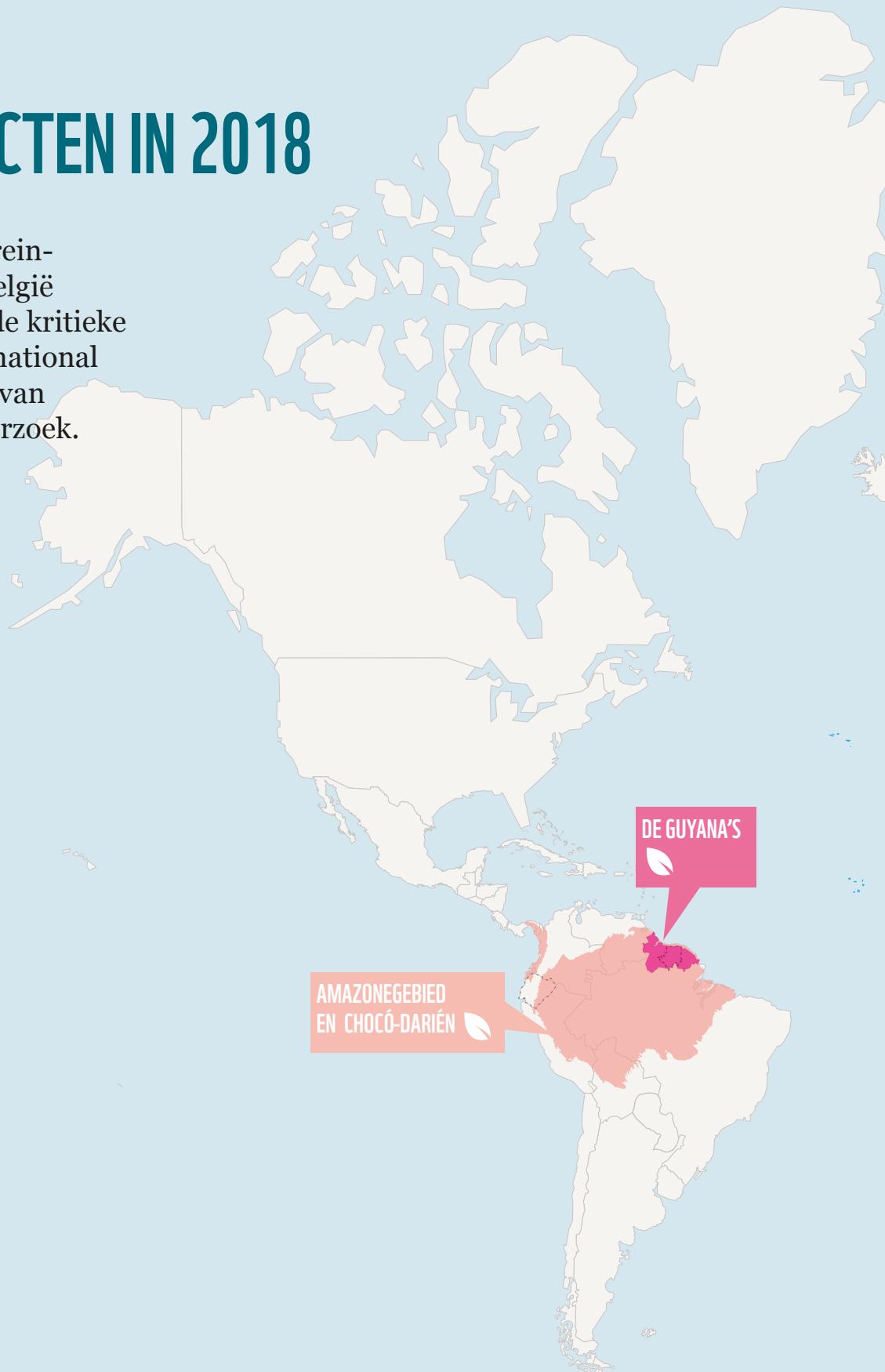
Het jaar 2020 wordt bijzonder belangrijk want er staan al twee grote afspraken op de internationale agenda: het wereldcongres voor natuurbescherming (IUCN, International Union for Conservation of Nature) en de 15de conferentie van de partijen rond het CBD (Verdrag inzake biologische diversiteit). Die laatste conferentie vormt een belangrijke mijlpaal in de internationale discussies rond biodiversiteit, net zoals het Akkoord van Parijs dat was rond klimaatverandering. De 196 CBD-landen moeten het eens worden over de doelstellingen om de biodiversiteit op wereldschaal te behouden in de periode na 2020. Het is immers wetenschappelijk aangetoond dat het tientallen jaren of zelfs eeuwen kan duren voordat soorten en ecosystemen zich herstellen van achteruitgang of degradatie. Vandaar de noodzaak om langetermijndoelstellingen te definiëren, ondersteund door sterke politieke verbintenissen.

* Je zal in dit jaarrapport merken dat WWF-België zich ook doelstellingen heeft opgelegd op vlak van natuurbescherming en het betrekken van het grote publiek tegen 2022. Deze doelstellingen helpen ons niet alleen bij het vaststellen van onze prioriteiten in overeenstemming met die van ons internationale netwerk, maar ook bij de voorbereiding van onze acties voor milieubehoud op lange termijn.

ONZE PROJECTEN IN 2018

Alle internationale terreinprojecten van WWF-België worden uitgevoerd in de kritieke regio's die WWF International bepaald heeft op basis van wetenschappelijk onderzoek.

Op de volgende pagina's zal je merken dat elk project vergezeld wordt van de zogenaamde 'Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen'. Deze doelstellingen, 17 in totaal, werden gedefinieerd door de VN om met al zijn lidstaten samen de armoede de wereld uit te helpen, de planeet te beschermen en de vrede en welvaart van de mensheid te verzekeren.

DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN

BELGIË

DONAU-KARPATEN

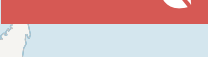
MEKONGREGIO

CONGOEKKEN

AFRIKAANSE GROTE MERENGEBIED

MIOMBOBOSSEN

ACTIETERREINEN:

Bossen

Wilde soorten

Ocean

Klimaat

BOSSEN

Alle bossen in de wereld huisvesten samen 80% van de fauna en flora. Ze bieden een plek om te leven, bestaansmiddelen, water, brandstof en eten voor ongeveer 1,6 miljard personen. Bovendien dragen ze ook bij aan de klimaatregeling. Sinds 1990 is 129 miljoen hectare woud verdwenen, voornamelijk in de tropen. Dat is de oppervlakte van Zuid-Afrika. De voornaamste oorzaak ligt bij de herbestemming van beboste gebieden voor landbouw en niet-duurzame houtkap.

“ Door hout en papier uit goed beheerde, gecertificeerde bossen te gebruiken, beschermen we bedreigde bossen. We kunnen en moeten beter doen!”

Béatrice Wedeux
beleidsmedewerker bossen

De illegale houthandel is een lucratief misdrijf dat zwaar weegt op de bossen wereldwijd. Omdat België een draaischijf is voor de wereldhandel in hout, pleit WWF niet alleen voor de strikte toepassing van de Europese Houtverordening (EUTR) die alle invoer van illegaal hout verbiedt, maar ook voor de aanvoer van hout uit verantwoord beheerde bossen. Vorig jaar hebben we onze pijlen gericht op een betere implementatie van deze regelgeving in België door uitwisselingen met de regering en de bevoegde autoriteiten. We hebben ook aangedrongen op een verbetering van de regelgeving, want 67% van de houtproducten (in termen van waarde) is momenteel niet gereguleerd en komt België en Europa nog altijd binnen zonder wettigheidscontrole. De regelgeving wordt momenteel herzien op Europees niveau.

Tot onze meest opgemerkte acties in het boekjaar 2018 behoren onder meer onze oproep in een open brief aan minister Marghem om de strijd tegen de illegale houthandel te versterken en onze deelname aan de discussies in het stakeholderplatform rond de Europese Houtverordening, waarin het kabinet van minister Marghem, de FOD Volksgezondheid en Milieu, federaties uit de houtindustrie en andere ngo's samenkwamen. We namen het initiatief tot een verklaring van de Belgische industrie om het toepassingsgebied van de Europese Houtverordening uit te breiden en we hebben analyses uitgevoerd op in België verkochte houtskool om de risico's van illegaliteit en van ontbossing van niet-gereguleerde houtproducten in kaart te brengen.

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Duidelijke verbetering van de uitvoering van de Europese Houtverordening in België, aangetoond door een **verhoging van het aantal controles en processen-verbaal** opgesteld bij inbreuken van bedrijven.
- ✓ De overheid en belangrijke leden van de Belgische industrie ondersteunen de **uitbreiding van het toepassingsgebied van de Europese Houtverordening** naar alle risicoproducten (cf. publieke consultatie van de Europese Commissie).
- ✓ Van alle supermarkten die houtskool verkochten dat vermoedelijk afkomstig was van illegaal gekapt hout, hebben drie grote ketens ons aangekondigd dat ze vanaf 2019 enkel nog **houtskool met een duurzaamheidscertificering** zullen verkopen.

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 is de houtbevoorrading in België afkomstig uit legale bronnen en is het aandeel hout voorzien van een geloofwaardig duurzaamheidscertificering aanzienlijk gestegen op de Belgische markt.

Duur 2018 - 2022

Partners WWF-EPO (WWF-kantoor dat het Europees beleid opvolgt)

Democratische Republiek Congo

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 maakt minstens 30 000 ha bos van de provincie Mai-Ndombe deel uit van door de gemeenschappen beheerde bosconcessies.*

Duur 01/01/17 - 31/12/21

Uitgaven 2018 € 379 034 (80% fondsen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking; 20% verdeeld over fondsen van giften aan WWF-België & fondsen van Wallonie-Bruxelles International (WBI))

Partners WWF-DRC, Mbou Mon Tour (lokale NGO)

* Als bijdrage aan het Tobatela Zamba-project en de doelstelling van WWF-DRC: tegen 2022 maakt minstens 1 miljoen ha (1%) in de DRC deel uit van door de gemeenschappen beheerde bosconcessies.

De bossen van de provincie Mai-Ndombe zijn van een verbluffende ecologische waarde. Ook economisch zijn de bossen cruciaal, gezien het hout uit de regio de belangrijkste energiebron is voor de inwoners van Kinshasa. De bossen worden beetje bij beetje vernietigd, en talloze soorten, waaronder de bonobo's en olifanten, worden ernstig bedreigd.

De lokale gemeenschappen zijn afhankelijk van de bossen voor hun levensvoorziening. De betrokkenheid van de gemeenschappen is dus essentieel voor de bescherming van de bossen en de bedreigde dieren. WWF ondersteunt de gemeenschappen in het opstellen van een plan om de bossen zelf duurzaam te beheren en helpt ervoor te zorgen dat de bossen officieel erkend worden als concessies voor gemeenschapsbos. Bovendien kunnen ze via ecotoerisme alternatieve inkomsten verwerven.

© WWF-US / JULIE PUDLOWSKI

“Mai-Ndombe is een vrij uniek bosecosysteem. Het is een lappendeken van bossavannes. Het is hier dat de bonobo's leven. We moeten de lokale bevolking helpen deze unieke biodiversiteit te beschermen.”

Gregory Claessens
Field Programmes Manager

RESULTATEN IN 2018

GEMEENSCHAPSBOSCONCESSIES

- Zeven lokale gemeenschappen met recht op een gemeenschapsbos werden **ondersteund** bij het inrichten van de organisatorische modaliteiten voor het beheer van het bos.
- Met de actieve deelname van de rechthebbende gemeenschappen werd een **eerste plan uitgewerkt** om de gemeenschappen te begeleiden bij het **beheer van de gemeenschapsbossen**.

ONDERNEMERSCHAP GELEID DOOR VROUWEN

- 12 groepen van vrouwen hebben zich georganiseerd binnen de lokale ontwikkelingscomités.
- Voor de vereniging van vrouwen die dorpsambachten beoefenen (weven van matten, maken van manden uit raffia), wordt een plan uitgewerkt om hun **capaciteit te versterken**.

BONOBO-ECOTOERISME

- De **bonobo's** uit de regio werden, in samenwerking met de lokale gemeenschappen, **in kaart gebracht**.
- De **slaapnesten** van de bonobo's werden **geteld**.
- Er werden **maatregelen genomen die de efficiëntie van de spoorzoekers verhoogt** en het gewinningsproces van de bonobo's vlotter laat verlopen. Dit resulteert in een 100% kans om de bonobo's eenmaal binnen een verblijf van twee dagen op beide locaties te zien (66,6% kans voor de maatregelen).
- In juli 2017 **bezocht een groep westerse toeristen de regio** met de Congolese tour operator Go-Congo.

© KATE HOLT / WWF-UK

“Sinds 2007 is **ECOMakala** uitgegroeid tot een succesvol geïntegreerd programma, maar we zijn er nog niet! De grote uitdaging is de schaalvergroting van de productie en de marketing van duurzame houtskool.”

Mone Van Geit
Field Programmes Manager

Democratische Republiek Congo

Het Virunga Nationaal Park in het oosten van de DRC is internationaal gekend voor zijn uitzonderlijke biodiversiteit. Het park is de thuis van o.a. berggorilla's en okapi's. De lokale bevolking is voor meer dan 90% afhankelijk van hout voor hun energievoorziening. Ze gebruiken brandhout en 'makala' (houtskool in de lokale taal) wat de natuurlijke vegetatie van het park enorm onder druk zet.

Om de bevolking te helpen en de druk op de bossen van het Virungapark te verlichten, heeft WWF-België samen met zijn partners het project 'ECOMakala' opgericht, dat zorgt voor de productie van duurzame 'makala' rondom het park.

In samenwerking met duizenden kleinschalige landbouwers leggen we boomplantages aan voor de productie van duurzame en legale houtskool, en helpen we de lokale gemeenschappen opdat hun bossen officieel de status van gemeenschapsbos zouden krijgen. Ook steunen we de bevolking met de productie van efficiënte houtskoolstooftjes die tot 50% minder houtskool verbruiken dan de traditionele stooftjes. Tot slot zet het project ook in op boslandbouw en honingproductie als nieuwe bronnen van inkomsten voor de bevolking. Zo steunt het project de socio-economische ontwikkeling van de lokale gemeenschappen en beschermt het tegelijk de bossen.

RESULTATEN IN 2018

HERBEBOSSING

175 ha bosplantages werden aangelegd.

BOSLANDBOUW

Het projectteam volgde een opleiding boslandbouw.

360 ha land werd geschikt bevonden om er boslandbouwprojecten op te starten.

DUURZAME HOUTSKOOL ('ECOMAKALA')

24 houtskoolproducenten hebben betere technieken aangeleerd om op een meer efficiënte manier houtskool te produceren.

252 eigenaars van boomplantages hebben 347 ton houtskool, 861 m³ brandhout, en 3 800 stokken constructiehout verkocht via de coöperatie.

HONINGPRODUCTIE

50 moderne 'Langstroth'-bienenkorven werden lokaal geproduceerd en verdeeld onder de eigenaars van boomplantages.

4 930 liter honing werd geproduceerd door vier netwerken van imkers in Masisi, Rutshuru, Lubero en Beni.

29 imkers (waarvan zeven vrouwen) hebben deelgenomen aan een workshop over de werking van de honingproductieketen en over het uitbouwen van zakenrelaties.

HOUTSKOOLSTOOFJES

1 280 houtskoolstooftjes werden geproduceerd en er werden er 816 verkocht.

Vijf ambachtslieden (waarvan twee vrouwen) werden opgeleid voor het onderhoud en de herstelling van de productie-eenheden.

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 zijn er 11 000 ha bomen aangeplant en is er 21 600 ton duurzame houtskool geproduceerd in de DRC.*

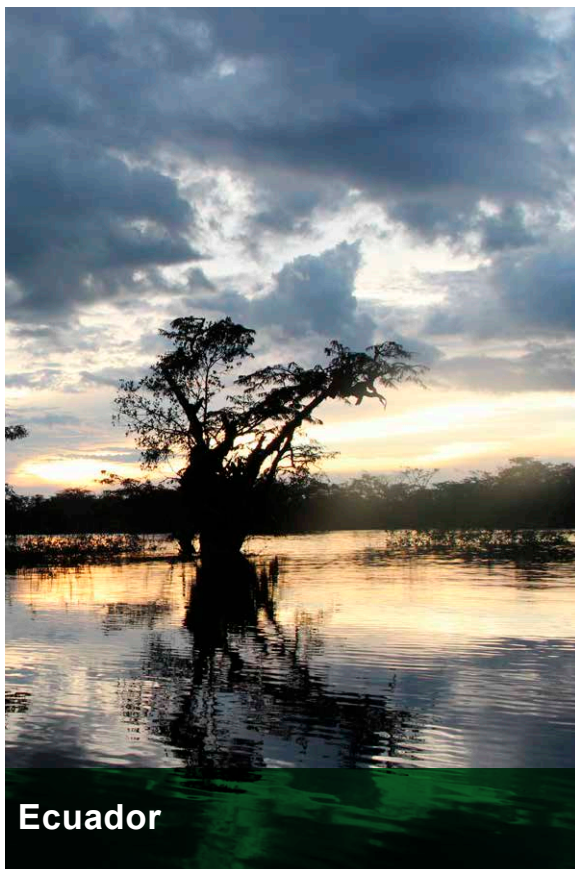
Duur 01/01/17 - 31/12/21

Uitgaven 2018 € 826 675 (80% fondsen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking; 20% verdeeld over fondsen van giften aan WWF-België & fondsen van Wallonie-Bruxelles International (WBI))

Partners WWF-DRC, DIOBASS (lokale NGO)

* Als bijdrage aan de doelstelling van WWF-DRC: tegen 2022 wordt 10% van het brandhout in prioritair landschap op een duurzame manier geproduceerd om ontbossing te voorkomen – 0,1 miljoen ha via aanplanting of via begeleid natuurlijke aangroei.

© WWF-BELGIUM / TANITA LECLERCO

Ecuador

DOELSTELLING 2025

Tegen 2025 is minstens 770 000 ha extra bos beschermd en is er een plan voor duurzaam beheer in prioritaire landschappen in Ecuador.*

Duur 01/01/17 - 31/12/21

Uitgaven 2018 € 585 438 (80% fondsen van de Belgische ontwikkelingsamenwerking; 20% fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Ecuador, Alotropico (lokale NGO)

* Doelstelling van WWF-Ecuador waar WWF-België aan bijdraagt.

De Ecuadoraanse autochtone gemeenschappen van het Amazonegebied en Chocó-Darién leven in het hart van het bos maar lijden onder de ontbossing die hun natuurlijke leefomgeving, het water maar ook hun voorouderlijke cultuur aantast. De ontbossing beïnvloedt het welzijn van de bevolkingsgroepen en maakt hen kwetsbaar voor de klimaatverandering. Dit project heeft als doel om de degradatie van het gebied tegen te gaan en om de ecosystemendiensten van het bos te herstellen. Tegelijkertijd willen we de sociaaleconomische ontwikkeling van de bevolkingsgroepen die in de bossen leven stimuleren en hun welzijn verbeteren. We concentreren ons hiervoor op drie essentiële stroomgebieden: het Putumayobekken en het Mirabekken in het noorden van Ecuador, en het Pastazabekken in het oosten. Hoewel deze regio's veel verschillende oorzaken van ontbossing kennen, zijn de oplossingen die we voorstellen gelijkaardig. Ons werk kan worden onderverdeeld in drie pijlers.

1. Het project begeleidt de actoren in en rond de beschermde natuurgebieden richting een economische ontwikkeling die voordelig is voor de natuur, dankzij de handel in bosproducten (cacao, boslandbouw, bosbijproducten, traditionele geneeskunde), de verbetering van ecotoeristische initiatieven en de ontwikkeling van duurzame bosexploitatie.
2. We zetten gemeenschappen, grondbezitters en overheden kracht bij om de beschermde natuurgebieden efficiënt te beheren.
3. We zetten ons in voor een bewustwording en positieve attitude tegenover de bescherming van de ecosystemen bij de bevolking en de beleidsmakers.

Het project hecht ook belang aan het versterken van de rol van de vrouw in economische activiteiten en het gebruik van digitale technologieën, die kunnen bijdragen aan een groter bewustzijn over het milieu. Dit project zal rechtstreeks bijdragen aan het welzijn van 1 065 families en onrechtstreeks aan 12 321 families.

“Inheemse volkeren en lokale gemeenschappen beschermen hun eigen bossen en verbeteren op een duurzame manier hun welzijn. Dat is de beste manier om de biodiversiteit wereldwijd in stand te houden.”

Françoise Ansay
Field Programmes Manager

RESULTATEN IN 2018

- 159 families en 45 personen werden ondervraagd en **21 discussiegroepen** werden georganiseerd om basisgegevens in te zamelen om de partnergemeenschappen beter te leren kennen en de impact te evalueren van het programma op hun welzijn, terwijl de natuurlijke bronnen behouden worden.
- 30 mensen** uit de Awa-, Chachi- en Achuar-gemeenschappen en leden van de WWF-kantoren uit Ecuador, DRC, België en Cambodja zijn samengekomen in Ecuador om hun ervaringen te delen op het vlak van de begeleiding van autochtone bevolkingen en lokale gemeenschapsbedrijven die de natuurlijke bronnen respecteren.
- Met de steun van de ontwerpers van het 'Socio Bosque'-overheidsprogramma en WWF-teams hebben **vijf gemeenschappen** in het stroomgebied van de Pastazarivier voorgesteld om 40 000 ha van hun grondgebied te beschermen.
- Vier gemeenschappen uit het Amazonewoud hebben samen bijna **23 ha aan cacaobomen geplant**, een nieuwe bron van inkomsten maar ook een alternatief voor de ontbossing en voor de vernietiging van het leefgebied van de jaguar.

© ANDRÉ BARTSCH / WWF

“ We werken samen met de plaatselijke gemeenschappen om hen te helpen om de bossen en rivieren van Zuid-Suriname te beschermen.”

Pepijn T'Hoof
Field Programmes Manager

Suriname

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 is 1 miljoen ha van de 'South Suriname Conservation Corridor' (SSCC) beschermd en wordt het gebied gezamenlijk beheerd door zes geëngageerde gemeenschappen en speciaal daartoe opgeleide rangers.*

Duur 01/07/17 - 30/06/22

Uitgaven 2018 € 250 279 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Guyana's, Amazon Conservation Team (ACT) Suriname, Conservation International Suriname (CIS), Tropenbos International Suriname

Zuid-Suriname herbergt een grote biodiversiteit en een rijke inheemse cultuur. Beide staan echter steeds meer onder druk door goudmijnbouw, klimaatverandering en de sociale implosie van de dorpen. Samen met een aantal NGO's stelden de lokale, inheemse gemeenschappen in 2015 de 'Verklaring van de bescherming van bos, water en mens in Zuid-Suriname' op om hun leefgebied te beschermen.

WWF en zijn partners ondersteunen de gemeenschappen om volgende doelstellingen te behalen: een sterke, lokale organisatiestructuur; wettelijke bescherming van prioritair gebieden en toegang tot grond; erkende monitoringsrol voor de gemeenschappen en duurzame alternatieven voor welzijn en welvaart. Capaciteitsversterking, participatie, gender en mensenrechten staan hierin centraal.

RESULTATEN IN 2018

- Negen SSCC-dorpen stelden elk een **ontwikkelingsplan en plan van aanpak** op om zo duurzaam mogelijk te voorzien in hun levensonderhoud. De **duurzame productie en verkoop** van paranotenolie, peper, honing, champignons, suikerriet, kruidenthee, pinda's en ambachtelijke producten werden onderzocht en uitgerold. Een gezamenlijk actieplan werd ontwikkeld.
- Op dorpsniveau is het **beheer van grondstoffen en middelen verbeterd**, hetgeen bijdraagt aan de implementatie van de algemene SSCC-visie en het gevalideerde werkplan van de Tepu 2.0-bijeenkomst eind januari 2018.
- Het **'Park Ranger'-programma** werd verdergezet in vier SSCC-dorpen: de capaciteit voor het monitoren van de waterkwaliteit en het monitoren via cameravallen werd verhoogd.
- De 'Amazon Conservation Rangers' van Tepu en Apetina volgden de **'National Forest Inventory protocol'-training**. Een vierde NFI-perceel werd aangeduid nabij Tepu. De gegevens over de percelen worden verzameld door de lokale rangers en dragen ertoe bij Suriname klaar te stomen voor REDD+.
- Een **overeenkomst** met het dorp Alalapadu **verzekert de instandhouding en het duurzaam gebruik van de woonomgeving van de gemeenschap**, een belangrijk deel van het zuiden van Suriname dat het 'Central Suriname Nature Reserve' verbindt met het 'Tumucumaque Indigenous Reserve' in Brazilië. CIS staat het dorp bij met de financiering van een verwerkingswerkplaats om hoogwaardige oliën te persen uit Braziliaanse noten en met opleidingen voor de verwerking, marketing ... ervan.
- In maart 2018 keurde het parlement de wet goed voor de **ratificatie van de Minamata-conventie**. WWF-Guyana's lobbyde vier jaar lang bij de regering om lid te worden van dit internationaal juridisch bindend verdrag dat als doel heeft het gebruik van kwik uit te faseren en zo mens en milieu te beschermen.

* Als bijdrage aan de doelstelling van WWF-Guyana's om een bosareaal van meer dan 85% te bewaren en de ontbossingsgraad tot minder dan 0,1% per jaar te beperken, door bescherming en/of duurzaam beheer van 10 miljoen ha extra gebied in de zuidelijke Guyana's.

“Het is van cruciaal belang dat we de Cambodjaanse bossen onmiddellijk beginnen te beschermen om ze klaar te maken voor de herintroductie van tijgers.”

Jerome Laycock
Field Programmes Manager

© RANJAN RAMCHANDANI / WWF

Cambodja

De droge bossen van de Mekongrivier vormen een wonderbaarlijk lappendeken van habitats die de bakermat zijn van een grote diversiteit aan diersoorten. Het grootste, nog intacte droge bosgebied van Indo-China ligt in het noordoosten van Cambodja, beter bekend als de ‘oostelijke vlakten’. De bossen van de oostelijke Cambodjaanse vlakten staan echter onder druk. Sinds 2010 is 10% van het bosareaal verdwenen, voornamelijk door industriële landbouw (rubber, oliepalmen, rijst) en grondspeculatie. Met deze bossen verdwijnen ook de dieren. Amper 50 jaar geleden leefden er nog grote herbivoren zoals bantengs, Aziatische olifanten of lieherten, maar ook hun roofdieren zoals de Indo-Chinese panter en de Indochinese tijger, die sinds 2007 verdwenen is uit Cambodja.

Sinds 2016 werkt WWF aan de herintroductie van het dier in de oostelijke vlakten van Cambodja (zie pagina 20). Om hierin te slagen, beschermen wij allereerst de belangrijkste natuurgebieden, namelijk die van Phnom Prich en Srepok. Om deze uitdaging aan te gaan, helpt WWF de Cambodjaanse regering om wetten toe te passen die de natuur in het land beschermen. WWF steunt ook de verschillende patrouilles die strijden tegen de stroperij en de ontbossing, financiert de opleiding van de rangers en investeert in aangepast materiaal. Daarnaast organiseert WWF sensibiliseringscampagnes voor de lokale bevolking zodat de bewoners alles te weten komen over dit herintroductieproject, en werken we met de bevolking samen om illegale handel in soorten en hout tegen te gaan.

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 is 600 000 ha bos in de beschermde gebieden Srepok en Prom Prich in de oostelijke vlakten van Cambodja, beschermd of in stand gehouden.

Duur 01/01/18 - 31/12/23

Uitgaven 2018 € 510 600 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Cambodja

RESULTATEN IN 2018

- Er is een **intentieverklaring** opgesteld tussen WWF en het ministerie van Toerisme. De verklaring richt zich op het ecotoerisme en op de preventie van illegale activiteiten (bushmeat) in de provincie Mondulhiri. De verklaring zal in 2019 worden afgerond.
- De Cambodjaanse provincie Mondulhiri en de Vietnamese provincie Dak Lak hebben een overeenkomst ondertekend voor een **grensoverschrijdend actieplan**. De overeenkomst werd gecoördineerd door WWF.
- Er werd een **rangeroperatieplan** ontwikkeld om de capaciteit en de efficiëntie in de twee natuurgebieden te versterken. Het plan wordt momenteel ingevoerd.
- Er werd een **tweejaarlijks observatiesysteem** ontwikkeld om de populaties van tijgerprooien op te volgen. We verwachten de resultaten begin 2019.
- Het **aantal rangers is verdubbeld** in Srepok (van 35 rangers in 2017 naar 70 rangers in 2018).

Cambodja

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 is er 37 000 ha bos/drasland bij nationaal decreet beschermd in de vloedbossen van de provincie Kratie in Cambodja.

Duur 01/01/17 - 31/12/21

Uitgaven 2018 € 392 853 (80% fondsen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking; 20% fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Cambodja, Forests and Livelihoods Organization (FLO Cambodia)

De vloedbossen aan de rand van de Mekongrivier maken deel uit van een regio met een uitzonderlijke biodiversiteit. Door economische landconcessies, infrastructuurprojecten, mijnbouw en boskap worden veel soorten nu bedreigd, daalt de waterkwaliteit en ook de levenskwaliteit van de lokale gemeenschappen. Sinds het jaar 2000 probeert de Cambodjaanse overheid de betrokkenheid van de gemeenschappen bij het beheer van de natuurlijke hulpbronnen te vergroten. De gemeenschappen die zich bij dit initiatief willen aansluiten, stuiten echter op administratieve drempels en hebben technische ondersteuning nodig. Dit project heeft dan ook tot doel om de lokale gemeenschappen te versterken en ervoor te zorgen dat ze erkend worden als eigenaars van hun land. Daarvoor werken we concreet aan vier verschillende pijlers tegen 2022:

- Twee plannen voor gemeenschappelijk landbeheer worden ontwikkeld in samenwerking met de lokale gemeenschappen en toegepast in regio's die essentieel zijn voor het bedreigde zwijnshert en vogelsoorten zoals de reuzenibis.
- Zowel de biodiversiteit als de lokale gemeenschappen hebben baat bij het duurzame beheer van twee natuurgebieden, acht gemeenschapsbossen en drie collectieve inheemse landeigendommen.
- De lokale gemeenschappen in en rond de gemeenschapsbossen ondernemen meer duurzame activiteiten voor hun levensonderhoud (ecotoerisme, landbouw en productie van bosbijproducten).
- De lokale gemeenschappen hebben meer zeggenschap en autonomie dankzij een sterk netwerk van gemeenschapsbossen, de steun van diverse stakeholders, de versterking van gendergelijkheid en duurzame plannen voor landgebruik en bosbeheer.

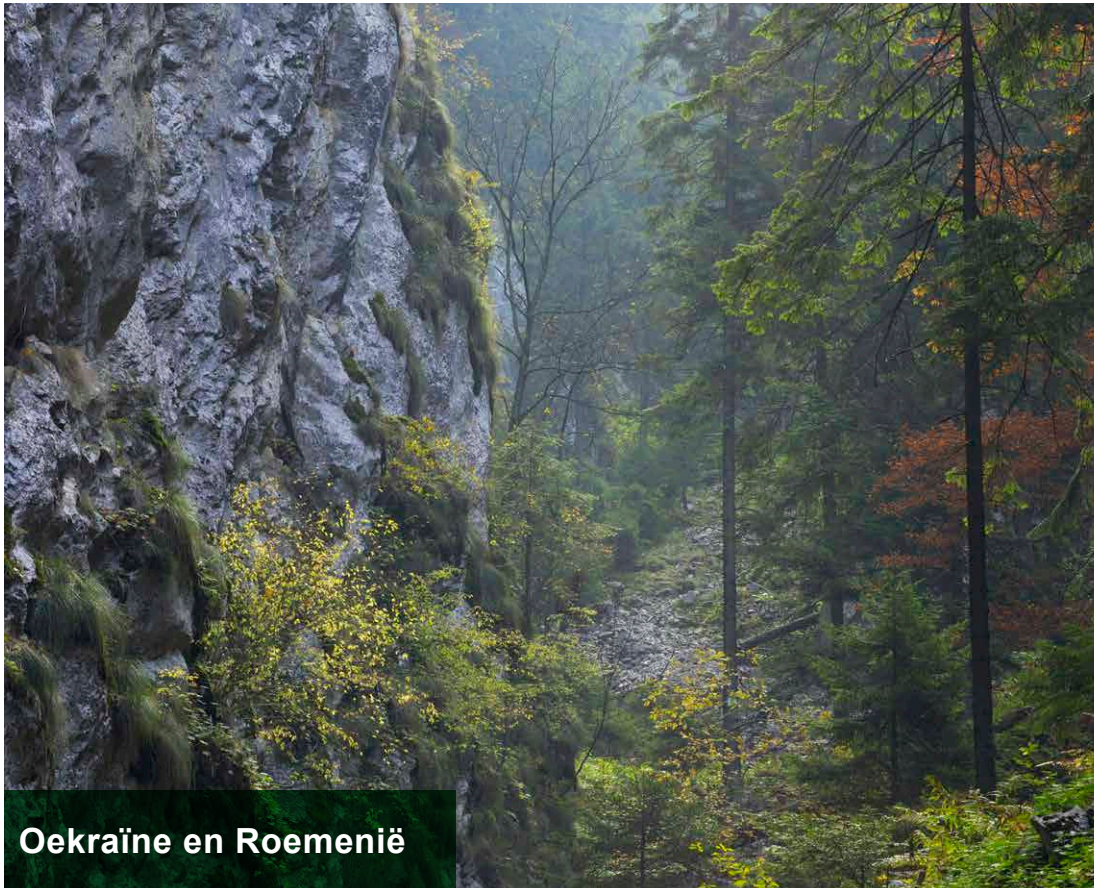
“Wat een uitdaging om mee aan de wieg te staan van nieuwe beschermde gebieden in dit unieke landschap!”

Jerome Laycock
Field Programmes Manager

© ADAM OSWELL / WWF-GREATER MEKONG

RESULTATEN IN 2018

- **Acht gemeenschapsbossen** zijn volledig gelegaliseerd door het Comité voor het beheer van gemeenschapsbossen en de Bosbouwadministratie.
- **46 personen** die betrokken zijn bij de ontwikkeling van de bosgemeenschappen hebben deelgenomen aan een vierdaagse opleiding rond de ontwikkeling van beheerplannen voor bosgemeenschappen.
- Op vraag van WWF heeft het BINCO-team van wetenschappers een **biodiversiteitsstudie** in de regio uitgevoerd. Het leverde meer informatie op over de aanwezigheid van het **zwijnshert**.
- Uit een recente telling blijkt dat de **populaties van prioritaire vogelsoorten het iets beter doen** dan vorig jaar. Bovendien werden 87,2% van de 117 reuzenibisnesten met succes beschermd.

“Wist je dat er in de Roemeense oerbossen meer dan 10 000 verschillende soorten dieren en planten voorkomen?”

Céline De Caluwé
Field Programmes Manager

Oekraïne en Roemenië

In Europa werd een groot deel van de oerbossen verwoest. Het grootste deel van wat er nu nog bestaat, ligt in de Karpaten. Oerbossen zijn de laatste boscossystemen waar de natuur in zijn puurste vorm overleeft, zonder te worden beïnvloed door menselijk ingrijpen. Ze zijn de thuisbasis van acht op de tien op het land levende soorten planten en dieren. Vele ervan worden met uitsterven bedreigd of komen nauwelijks voor in aangeplante bossen.

Plaatsen waar gezonde populaties van Euraziatische lynx, grijze wolf en bruine beer van oorsprong nog altijd voorkomen, zijn zeldzaam. Helaas vormen het niet-duurzame gebruik en beheer van natuurlijke hulpbronnen en de illegale houtkap grote bedreigingen. Voeg daar nog de fragmentatie en vernietiging van habitats aan toe door de aanleg van wegen en skigebieden, het moeilijke debat over legale en illegale jacht en de slechte wetshandhaving in de voormalige communistische landen ...

WWF wil ervoor zorgen dat alle resterende oerbossen in de Karpaten behouden blijven. We willen de bescherming van de wouden laten opnemen in de nationale wetgeving, maar ook in de lokale regelgeving en bosbeheerplannen.

We pakken ook de illegale houtkap aan die een groot probleem vormt in vele landen in deze regio. We werken samen met overheden en relevante autoriteiten om te zorgen voor een effectieve implementatie van de EU-houtverordening.

RESULTATEN IN 2018

Er werd **257 000 ha oerbos geïdentificeerd** in de regio; 17 000 ha is wettelijk beschermd en 62 000 ha staat onder 'vrijwillige bescherming' (voornamelijk FSC).

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 zijn alle belangrijke, oorspronkelijk natuurlijke gebieden en in het bijzonder de oerbossen in het gebied Donau-Karpaten in kaart gebracht en beschermd.

Duur 01/07/18 - 30/06/23

Uitgaven 2018 € 300 577 (fondsen van giften aan WWF-België)

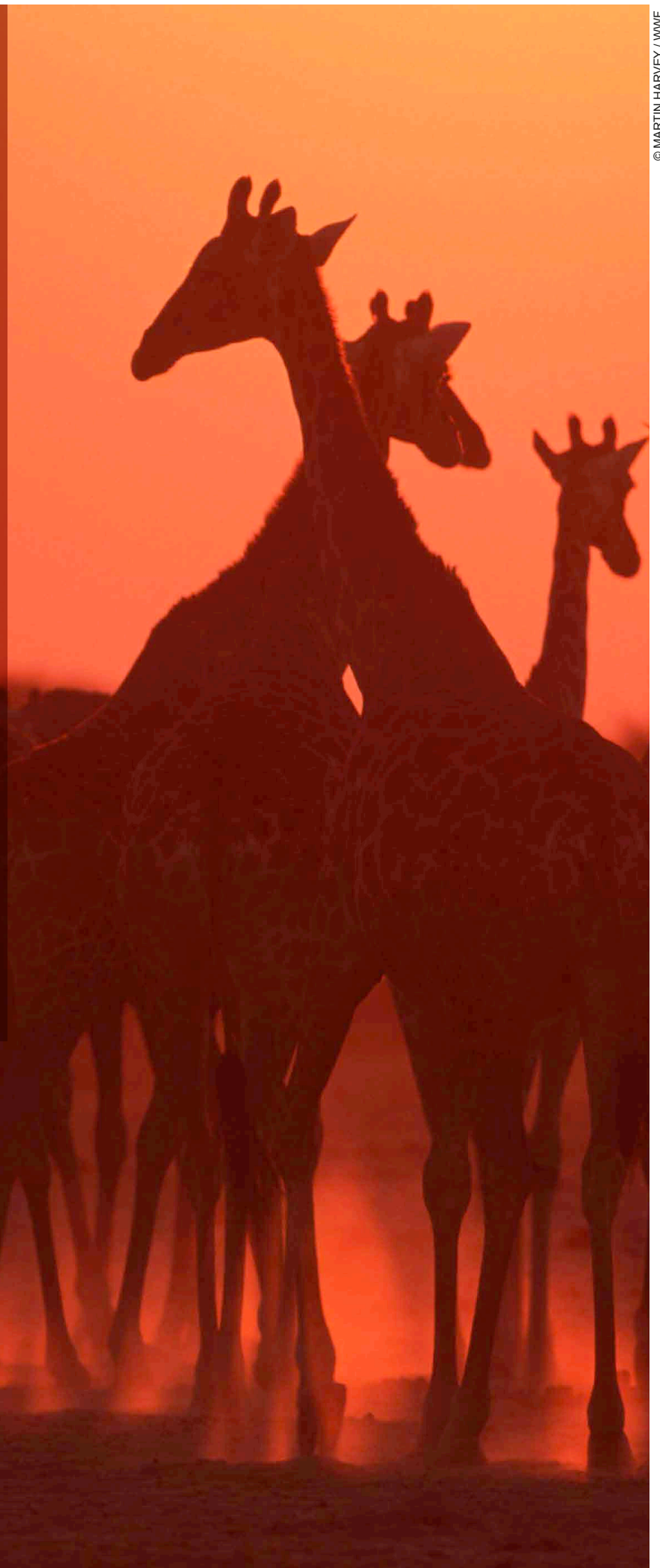
Partners WWF-DCPO

WILDE SOORTEN

De natuur, samenspel van een grote verscheidenheid aan genen, levensvormen en ecosystemen (de 'biodiversiteit'), biedt een schat aan natuurlijke hulpbronnen die de bouwstenen van onze moderne maatschappij vormen. Maar de natuur en de biodiversiteit verdwijnen aan een alarmerende snelheid. De wereldwijde populaties van vissen, vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen zijn tussen 1970 en 2014 geslonken met 60%. De belangrijkste bedreigingen zijn rechtstreeks gekoppeld aan menselijke activiteiten. Het is nu aan ons om dit evenwicht tussen mens en natuur zo snel mogelijk te herstellen.

“ Wij streven naar en bekommern ons om het harmonieus samenleven van mens en dier. Daarom moeten we onze krachten bundelen om de illegale handel in wilde dieren en planten een halt toe te roepen.”

Sofie Ruysschaert
beleidsmedewerker wildlife

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 is de illegale handel in wilde dieren en planten in België met 50% gedaald (door het implementeren van een gecoördineerd nationaal actieplan binnen het EU-kader).

Duur 2018 - 2022

Partners TRAFFIC (the wildlife trade monitoring network), Belgian CITES Management Unit (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora), Belgische douane, Federale Politie, Luchthaven van Zaventem en Luik, Haven van Antwerpen en Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen

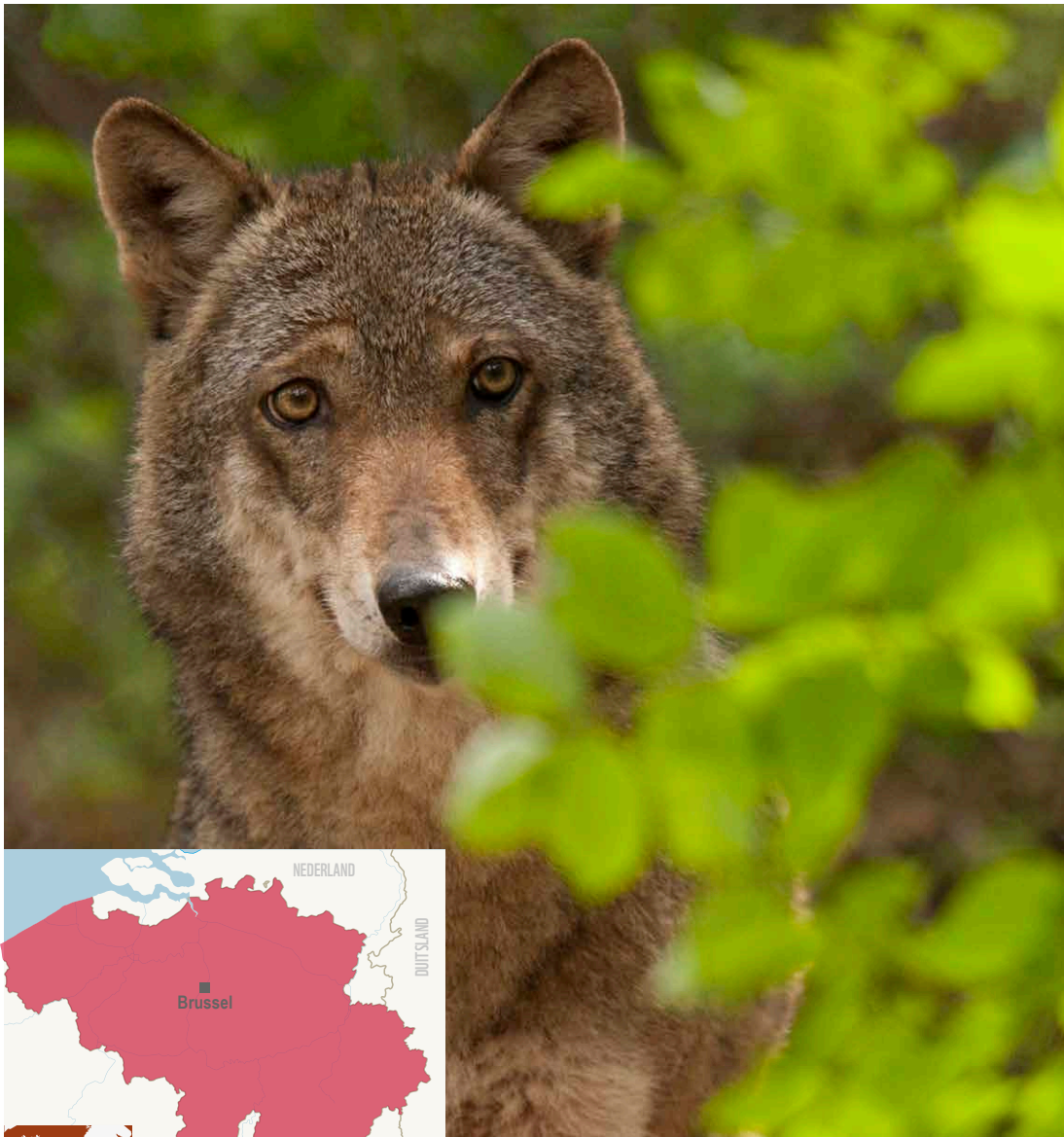
De illegale handel in wilde dieren en planten is een van de grootste bedreigingen voor enkele van 's werelds meest bedreigde en iconische soorten. De omvang van het probleem is immens en past in het rijtje van drugshandel, vervalsing en mensenhandel. België onderneemt, als handelscentrum in het midden van Europa, onvoldoende actie om dit probleem gecoördineerd aan te pakken. Illegale handel staat dan ook niet hoog op de politieke agenda. Smokkelaars doen zo hun voordeel met de beperkte controles, sanctionering en samenwerking van de bevoegde autoriteiten.

WWF-België werkte, na overleg met de partners, een beleidsstrategie uit die de prioritaire acties voor de komende jaren definieert.

RESULTATEN IN 2018

- **Open brief in De Morgen en La Libre Belgique aan minister Marghem** (november 2017) n.a.v. haar beleidsverklaring in het parlement. WWF kaartte het chronisch uitstelgedrag van de minister aan in de drie beleidsdomeinen die onder haar bevoegdheid vallen, waaronder de illegale handel in bedreigde soorten.
- **Organisatie van twee trainingssessies voor de douane in Luik** (december 2017, juni 2018) in samenwerking met TRAFFIC. De belangrijkste onderwerpen die aan bod kwamen, waren: (1) inleiding over de CITES-conventie en de handhaving ervan door de douane; (2) de handel in traditionele, Aziatische geneesmiddelen.

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 heeft België actieplannen uitgewerkt en goedgekeurd voor de bescherming van wolven, lynxen, wilde katten, zwarte ooievaars, korhoenders en otters.

Duur 01/07/18 - 30/06/22

Uitgaven 2018 € 26 905 (met de steun van de Nationale Loterij en fondsen van giften aan WWF-België)

Partners Universiteit van Luik, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Spadel, Pairi Daiza

WWF-België streeft naar een landschap waarin een netwerk van natuur met levende rivieren en natuurlijke bossen met elkaar verbonden is. Zo kunnen wilde planten en dieren zich in België en over de grenzen heen verplaatsen. We geloven dat er in ons land genoeg ruimte is voor een gezonde en diverse natuur, rijk in al zijn niveaus, van dood hout tot toppredator.

Een aantal iconische soorten (wolf, lynx, otter) duiken opnieuw op in West-Europa. WWF wil België helpen om zich voor te bereiden op de terugkomst van deze dieren die ook hier hun plaats hebben. We richten onze inspanningen op het versterken van ecologische verbindingen doorheen het land tussen de grote, natuurlijke gebieden.

Samen met andere organisaties en partners zoeken we naar mogelijkheden voor een succesvol samenleven van mens en dier. We willen mensen dichter brengen bij de natuur, door de pracht en de vele positieve effecten ervan te belichten.

“ De natuur is niet enkel een prioriteit in natuurgebieden, ze moet overal een prioriteit zijn.”

Corentin Rousseau
Field Programmes Manager

© GIANCARLO MANCORI / WWF-ITALY

RESULTATEN IN 2018

- Aangaan, uitwerken en uitdiepen van **partnerschappen** voor natuurprogramma's in België.
- Lopend **wetenschappelijk onderzoek** naar de impact van het verbinden van versnipperde bossen en rivieren op de natuur in België.
- **Uitzetten van 18 korhoenders** in de Hoge Venen om de bestaande populatie te versterken.
- Officiële **adviesverlening** over het Vlaamse Wolvenplan samen met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

“De laatste tijger in het land werd gezien in 2007. Ons doel is om de soort weer terug te brengen en zijn ecosysteem te beschermen.”

Jerome Laycock
Field Programmes Manager

© RANJAN RAMCHANDANI / WWF

Cambodja

Vroeger stonden de droge bossen van de oostelijke vlakten van Cambodja (het zogenaamde ‘Eastern Plains Landscape’) bekend om hun rijke biodiversiteit, en voornamelijk om de tijgers die zij herbergden. Maar na decennia van sociale onrust en onzekerheid namen de stroperij en ontbossing toe, waardoor de tijgerpopulaties een dramatische terugval kenden. Zo erg dat er vandaag geen enkele tijger meer te vinden is in Cambodja. Het laatste individu werd in 2007 gezien.

Sinds 2016 werkt WWF aan de herintroductie van het dier in de oostelijke vlakten van Cambodja (zie pagina 14). Om hierin te slagen, beschermen wij allereerst de belangrijkste natuurgebieden, namelijk die van Phnom Prich en Srepok. Om deze uitdaging aan te gaan, helpt WWF de Cambodjaanse regering om wetten toe te passen die de natuur in het land beschermen. WWF steunt ook de verschillende patrouilles die strijden tegen de stroperij en de ontbossing, financiert de opleiding van de rangers en investeert in aangepast materiaal. Daarnaast organiseert WWF sensibiliseringscampagnes voor de lokale bevolking zodat de bewoners alles te weten komen over dit herintroductieproject, en werken we met de bevolking samen om illegale handel in soorten en hout tegen te gaan.

Als de natuurbeschermingsmaatregelen toegepast worden zoals voorzien, zal de herintroductie van de eerste tijgerpopulatie in 2022 plaatsvinden. De terugkeer van de tijger in Cambodja zou een schitterende gelegenheid zijn om het ecotoerisme in de regio te ontwikkelen en het zou een waar succes betekenen voor de bescherming van het leven in het wild.

RESULTATEN IN 2018

- De Cambodjaanse premier heeft publiekelijk het **plan aangekondigd en goedgekeurd om de tijger te herintroduceren** in de oostelijke vlakten van Cambodja.
- 15 hooggeplaatste ambtenaren** van de ministeries van Milieu, Toerisme en Binnenlandse Zaken bezochten het tijgerreservaat in India, partner van het herintroductieprogramma.
- Het aandeel van de markten en restaurants die **bushmeat** aanbieden in de provincie Mondulkiri is gedaald van 76,19% in juni 2016 tot 33,33% in december 2017.
- In Phnom Prich werden twee extra voorposten voorzien en in Srepok werden zes stations voor rangers geopend en uitgerust met 16 nieuwe motorfietsen.

DOELSTELLING 2022

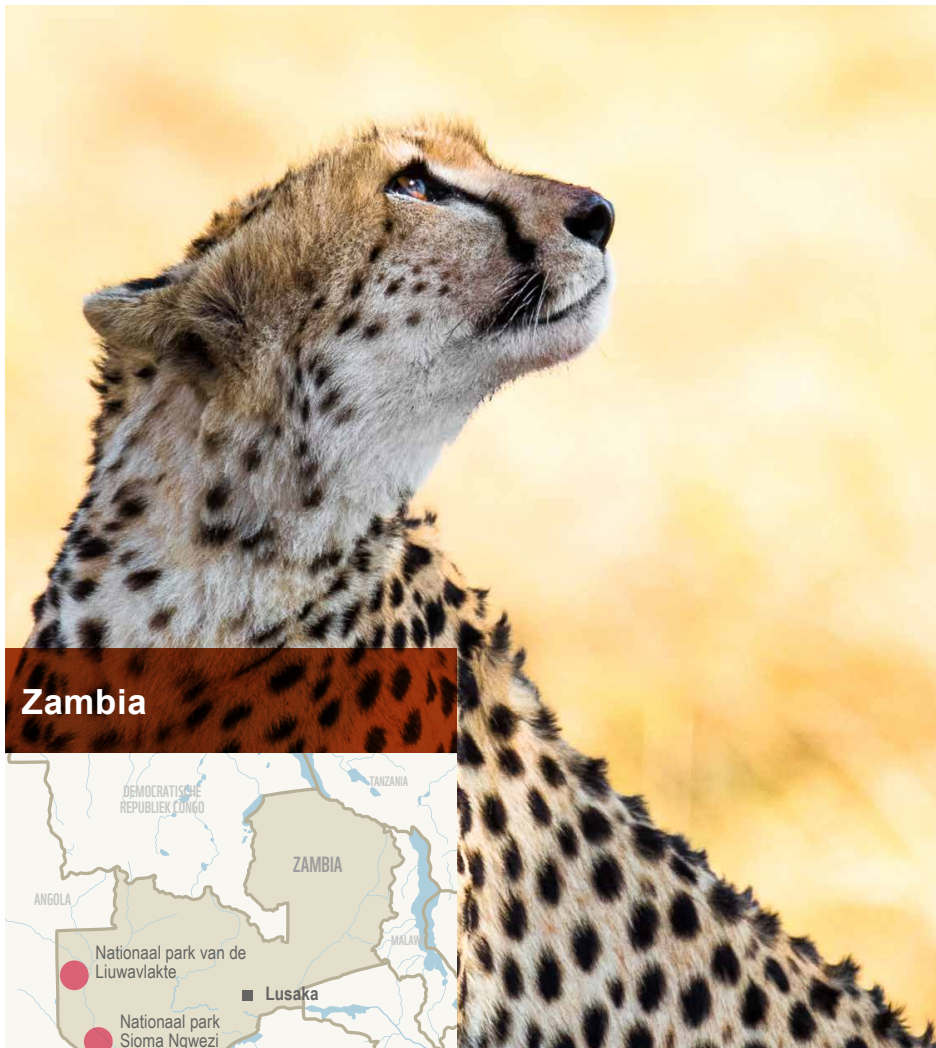
Tegen 2022 is 300 000 ha, geschikt voor de herintroductie van de tijger, in stand gehouden en beschermd en werden er minstens 3 tijgers vrijgelaten in Srepok (oostelijke vlakten van Cambodja).

Duur 01/01/18 - 31/12/23

Uitgaven 2018 € 510 600 € (fondsen van giften aan WWF-België) – cf. doelstelling ‘bossen’ p.14

Partners WWF-Cambodja

Zambia

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 ligt de efficiëntie van het beheer van de habitat van wilde dieren die als nationaal park en wildbeheergebied zijn aangeduid in Zambia, hoger dan de huidige 30% en werden de natuurgebieden (nationale parken Zuid-Luangwa, Bangweulu, Kafue, Liuwa Plain en Sioma Ngwezi) verbonden.

Duur 01/01/17 - 31/12/18

Uitgaven 2018 € 200 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Zambia (Sioma Ngwezi), African Parks (Liuwa Plain)

© TRINA PATE

“Olifanten, leeuwen, luipaarden, hyena's maar ook de endemische kafuelechwe en zwarte lechwe (antilopes) zijn belangrijke troeven voor de economie van de lokale, Zambiaanse gemeenschappen.”

Gregory Claessens
Field Programmes Manager

RESULTATEN IN 2018

SIOMA NGWEZI

- WWF-Zambia veranderde zijn plan van aanpak: van een verspreide, op projecten gebaseerde en ongecoördineerde resultaatgerichte aanpak tot een meer **coherente, goed gecoördineerde en impactvolle programmabenedering van natuurbehoud**.
- In Sioma Ngwezi worden **drones** gebruikt die zijn uitgerust met een zender gekoppeld aan de GIS-gegevens van olifanten om olifantenkuddes te monitoren en om de paden die worden gebruikt door de olifanten naar de waterbronnen, te controleren. Dit geeft meer informatie over corridors en de noodzaak om specifieke gebieden te beveiligen.
- 35 buffels en 181 impala's** werden overgebracht van het Mosi-oa-Tunya nationaal park in het uiterste zuiden van Zambia naar Sioma Ngwezi.

LIUWAVLAKTE

- Twee tegenslagen, die een **aanpassing van de plannen** vereisten, troffen Liuwa Plain: de dood van de iconische, oude leeuwin Lady Liuwa en het verlies van een tweede leeuwin als gevolg van intraspecifieke concurrentie.
- Op basis van **tellingen** vanuit de lucht, uitgevoerd in 2017, wordt door African Parks en WWF uitgegaan van volgende aantallen:

Soort	Telling 2016	Telling 2017
blauwe gnoe	25 561	25 848
zebra	4 101	3 624
moerasantilope/lechwe	990	878
lierantilope	234	236

- WWF-Zambia, African Parks, Zambian Carnivore Program e.a. werkten een gezamenlijke strategie uit voor de bescherming van wilde soorten in Zambia.

© MARTIN HARVEY / WWF

“De wildreservaten in Malawi zijn ongelooflijk mooi! De bescherming ervan levert prachtige resultaten op.”

Gregory Claessens
Field Programmes Manager

Malawi

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 worden er zo goed als geen sleutelsoorten meer gestroopt in de 304 000 ha beschermd gebied in Malawi (Majete Wildlife Reserve - Liwonde National Park - Nkhosakota Wildlife Reserve).

Tegen 2022 is de populatie van de belangrijkste soorten in de drie parken over het algemeen gegroeid (neushoorn x 2; cheeta x 3; leeuw x 4).

Duur 01/07/17 - 30/06/22

Uitgaven 2018 € 300 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners African Parks

WWF ondersteunt 'African Parks' bij het beheer van drie wildreservaten in Malawi: Majete, Liwonde, en Nkhosakota om er de populaties wilde dieren te beschermen en te doen groeien.

Sinds 2003 werden 217 olifanten geïntroduceerd in het **nationaal park Majete**. Na tientallen jaren van stroperij was het park verstoken van wilde dieren. Er bleef geen enkele olifant over. Vandaag is het park uitgegroeid tot Malawi's enige 'Big Five'-wildreservaat. Het is een mooi voorbeeld van hoe goed beheer en samenwerking met de lokale bevolking kan leiden tot een indrukwekkend herstel van de lokale soorten. Bovendien werd er sinds 2003 geen enkele olifant meer gestroopt.

Het **nationaal park Liwonde** herbergt Malawi's grootste populatie olifanten, nijlpaarden en zwarte neushoorns. Het grote aantal olifanten bracht echter schade toe aan de vegetatie en leidde tot hevige mens-olifant-conflicten: olifanten overrompelden dagelijks de dorpen, vernielden huizen en gewassen en maakten soms menselijke slachtoffers. Een olifanttranslokatie drong zich op.

Het **nationaal park Nkhosakota** is het oudste en grootste park van het land en een van de laatst overgebleven ongerepte wildernisgebieden. Door menselijke ingrepen en illegale jacht zijn de meeste soorten in het park uitgestorven of gingen in snel tempo achteruit. African Parks heeft er fors ingezet op wetshandhaving. Eens de veiligheid gegarandeerd, werden in de zomers van 2016 en 2017 olifanten uit Liwonde overgebracht naar Nkhosakota.

RESULTATEN IN 2018

STROPERIJ

 In de drie parken samen bleef het aantal gevallen van **stroperij stabiel**.

POPULATIES

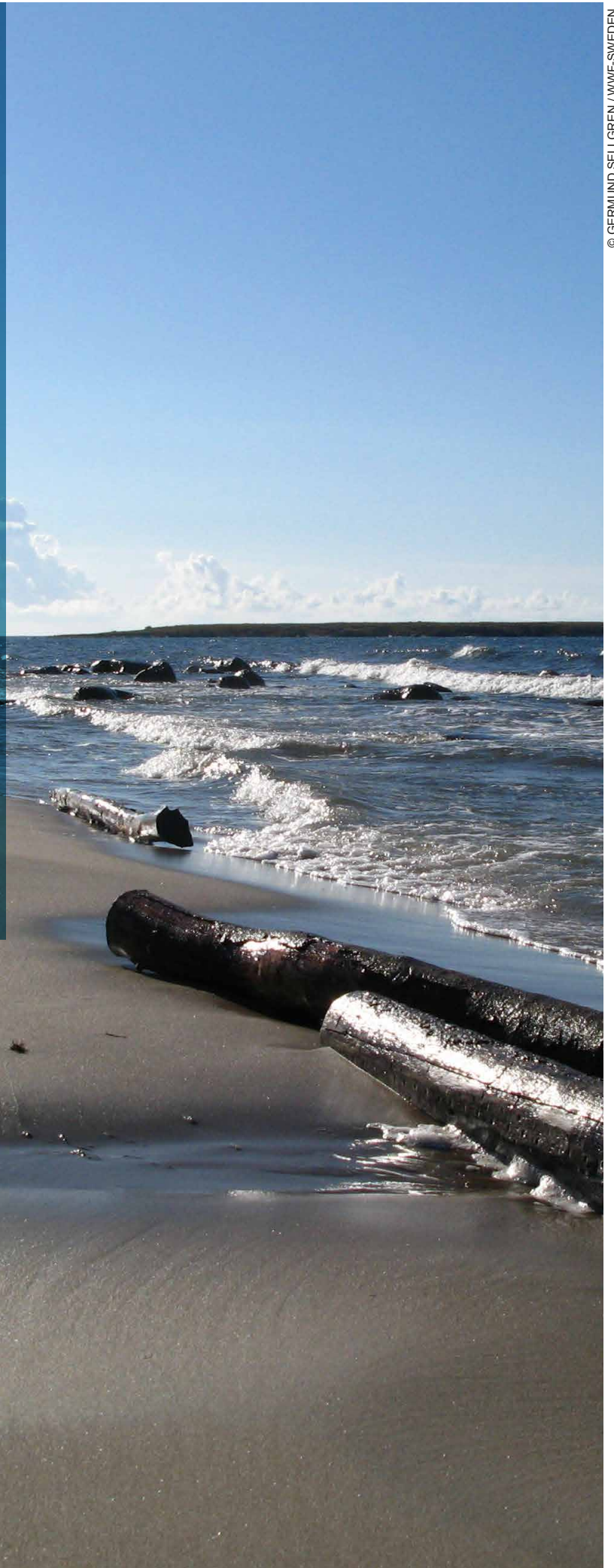
 154 olifanten maakten deel uit van een translokatie.

 De **neushoornpopulaties** zijn stabiel (29).

 Het **aantal leeuwen** steeg van 11 naar 20.

 In het nationaal park Liwonde werden **7 cheeta's geïntroduceerd**; ze kregen ondertussen ook 7 welpen.

De oceaan bedekt 70% van onze planeet en werkt als één groot systeem. Alles staat in verbinding en een impact aan de andere kant van de wereld kan je ook in de Noordzee voelen. De oceaan bezit een ongelooflijk rijke biodiversiteit, voorziet ons van de helft van de zuurstof die we inademen, levert ons voedsel en stoffen voor medicijnen en de kust biedt bescherming tegen overstromingen en stormen. De oceaan regelt de watercyclus en absorbeert broeikasgassen, waardoor hij mee het klimaat regelt. Zonder een gezonde oceaan kan de mens niet overleven.

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 wordt minstens 36% van het Belgisch deel van de Noordzee effectief beschermd.

Duur 2018 - 2022

Partners WWF-EPO en andere Europese WWF-kantoren; wetenschappers en Natuurpunt, die werken aan beschermde gebieden op zee en ruimtelijke ordening op zee; Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace en het Belgian Offshore Platform, die werken aan hernieuwbare energie op zee

In onze Noordzee leven meer dan 2 100 soorten planten en dieren in een onderwaterlandschap van zandbanken, grindbedden, schelpkokerwormbanken en cultureel erfgoed. Ondanks de beperkte grootte is het behoorlijk druk in, op en rond onze Noordzee. Verschillende activiteiten zoeken er een plekje: visserij en aquacultuur, militaire activiteiten, zand- en grindwinning, scheepvaart, havens, offshore energieproductie, pijpleidingen en kabels, toerisme en recreatie, wetenschappelijk onderzoek ...

Samen met de partners wil WWF onze beleidsmakers overtuigen om de biodiversiteit van de Noordzee beter te beschermen. We willen meer ruimte voor en een betere bescherming van de Noordzeenatuur in het nieuw federaal marien ruimtelijk plan dat zal lopen van 2020 tot 2026.

“Laten we samen de Noordzeenatuur beschermen door te ijveren voor meer ruimte voor natuur, betere instandhoudingsmaatregelen en een betere opvolging en controle.”

Sarah Vanden Eede
beleidsmedewerker oceaan

© MISJEL DECLER

RESULTATEN IN 2018

Met de NGO-coalitie (WWF, Natuurpunt, Bond Beter Leefmilieu en Greenpeace) werd er op het Kabinet van de Staatssecretaris voor de Noordzee **gelobbyd voor:**

- concrete maatregelen voor de bescherming van de natuur;
- effectief beschermde gebieden waar bodemberoerende activiteiten uitgesloten zijn;
- voldoende ruimte voor 4 gigawatt offshore windenergie;
- impactstudies van windmolenparken op de natuurwaarden;
- aanduiding van geschikte zones voor het herstel van grindbedden.

Er werden ook voorbereidingen getroffen voor een campagne om het grote publiek bewust te maken van de natuurlijke rijkdom van onze Noordzee en om mensen aan te zetten de overheid te vragen de Noordzeenatuur beter te beschermen. De campagne ging van start in juli 2018.

© MISJEL DECLER

“Duurzame vistechnieken en duurzaam beheer van het visbestand zorgen voor een gezonde visserijsector en een rijke mariene biodiversiteit.”

Sarah Vanden Eede
beleidsmedewerker oceaan

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 hebben de Belgische vissers een alternatief voor boomkorvisserij uitgewerkt en in praktijk gebracht.

Duur 2018 - 2022

Partners WWF-EPO en andere Europese WWF-kantoren; wetenschappers; Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) die werken aan duurzame visserij; het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en het beleid tegen de illegale visserij (cf. IUU-visserij, Illegal, Unreported and Unregulated fisheries)

De Belgische visserij werkt met een van de meest destructieve vistechnieken ter wereld, namelijk de boomkor. België heeft de middelen en de kennis om alternatieven te zoeken, te testen en uit te rollen. Bij gebrek aan overheidssteun is de Belgische visserij zelf de zoektocht gestart naar alternatieve vistechnieken.

WWF pleit voor een vermindering van de impact van de visvangst op het mariene leven. WWF kan fondsen helpen zoeken en aanvragen helpen indienen op Vlaams, Belgisch en Europees niveau, projecten en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden helpen opzetten en mee ijveren voor overheidsplannen voor het stimuleren en uitrollen van alternatieve vistechnieken.

RESULTATEN IN 2018

- 🐟 Lancering van de 'Belgische Viswijzer' via een interactieve website die consumenten helpt te kiezen voor duurzame vis, schaal- en schelpdieren.
- 🐟 Het actief meewerken aan en commentariëren van de herziening van de 'Technical Measures Framework Regulation' van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (onderdeel bodemberoerende visserij en de alternatieven, waaronder elektrisch vissen).
- 🐟 Samen met Birdlife, Seas-at-Risk, Client Earth en Natuurpunt heeft WWF een klacht neergelegd bij de EU tegen de ontoereikende Belgische visserijbepalende maatregelen in de Vlaamse Banken (Natura 2000-gebied, toepassing Artikel 11 van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid).
 - De visserijbepalende maatregelen in de Vlaamse Banken werden afgekeurd door Europa.
 - Het Kabinet van de Staatssecretaris voor de Noordzee moet met een oplossing komen vooraleer er voor een tweede keer met het marien ruimtelijk plan naar de Ministerraad wordt gegaan.

In 2013 werd voor het eerst de hoogste concentratie CO₂ van de voorbije miljoenen jaren in onze atmosfeer gemeten. Amper de helft van de uitstoot van CO₂ en andere gassen wordt opgenomen door de vegetatie en de oceaan. De andere helft blijft aanwezig in de atmosfeer en versterkt er het broeikas effect. De gemiddelde temperatuur wereldwijd is al 0,8°C gestegen in vergelijking met het pre-industriële tijdperk. In België is het intussen gemiddeld al 2,3°C warmer (metingen in Ukkel). En dat heeft verstrekende gevolgen voor de biodiversiteit en de mens.

DOELSTELLING 2022

Tegen 2022 overtreft België zijn Europese '2020-klimaat- en energiedoelstellingen' en implementeert het bijkomende maatregelen om ten laatste tegen 2050 koolstofneutraal te zijn.

Duur 2018 - 2022

Partners Klimaatcoalitie, Bond Beter Leefmilieu, Fédération Inter-Environnement Wallonie, Greenpeace, Climact, Overseas Development Institute

Het ondertekenen van het Akkoord van Parijs kondigde een nieuw hoofdstuk aan in de strijd tegen de klimaatverandering. België is echter lang nog niet klaar om te starten met de implementatie van het akkoord vanaf 2020: het klimaatadaptatieplan heeft weinig om het lijf en de reductie van emissies gaat veel te traag. De jaarlijkse daling t.o.v. 2005 bedraagt gemiddeld 1%, in plaats van de nodige 8% om koolstofneutraal te zijn voor 2050. Het Europese Milieubureau waarschuwde België dan ook al meermaals dat het niet op weg is om zijn '2020-klimaatdoelstellingen' te halen. We zullen dus met een achterstand starten om de emissiereducties voor 2030, die ambitieuzer zijn, te realiseren.

In oktober 2018 bracht het IPCC een nieuw rapport uit over de maatregelen die moeten genomen worden om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C. Het rapport maakte duidelijk dat de huidige maatregelen en klimaatplannen niet voldoen. We moeten meer klimaatambitie aan de dag leggen, meer diepgaande maatregelen nemen en de plannen beter op elkaar afstemmen binnen België en Europa.

WWF wil onze regeringen inspireren en uitdagen om klimaatmaatregelen te nemen die het welzijn van mens en natuur in België garanderen, nu en in de toekomst.

“ België heeft alle troeven in handen om een actieve rol te spelen op het klimaatactiefront maar de politieke wil ontbreekt. We moeten bijkomende, diepgaande maatregelen invoeren om de gezondheid van mens en planeet te waarborgen.”

© FLICKR

Julie Vandenberghe
beleidsmedewerker klimaat

RESULTATEN IN 2018

- **Open brief in De Morgen en La Libre Belgique aan minister Marghem** (november 2017) n.a.v. haar beleidsverklaring in het parlement. WWF kaartte het chronisch uitstelgedrag van de minister aan in de drie beleidsdomeinen die onder haar bevoegdheid vallen, waaronder het gebrek aan een degelijk klimaatbeleid.
- **Deelname aan COP23** (december 2017) om de internationale uitdagingen en het Belgisch klimaatbeleid te koppelen en vooruitgang te boeken door internationale samenwerking.
- **'Earth Hour'-campagne** over de impact van de klimaatverandering op de biodiversiteit, met illustraties van cartoonist Lectr en verschillende artikels over het thema in Knack (maart 2018).
- **Officiële brief en oproep aan Eerste Minister Michel** om meer klimaatambitie aan de dag te leggen en België te laten aansluiten bij de oproep van onze buurlanden voor ambitieuzere EU-klimaatdoelstellingen (april 2018).
- **Samenwerking met Climate Action Network Europe** voor een **rangschikking van het klimaatbeleid van EU-landen**, waarbij het duidelijk werd dat België ondermaats presteert in vergelijking met zijn buurlanden (juni 2018).
- **Samenwerking met de Klimaatcoalitie en politieke partijen** om een **consensustekst over het klimaatbeleid** op te maken, die in de verschillende parlementen van België goedgekeurd kan worden. Deze tekst verkent de steun voor een ambitieus klimaatbeleid over de partijgrenzen heen en kan dienen als basis voor een klimaatwet die het klimaatbeleid op langere termijn uitstippelt.

ANDERE PROJECTEN

Het WWF-netwerk legt de nadruk op zes belangrijke thematieken (bossen, wilde soorten, oceaan, zoet water, voedsel en klimaat & energie) en drie hefboomen (beleid, bedrijven en financiële instellingen). Deze nieuwe invulling van de netwerkstrategie brengt met zich mee dat we ook de wijze waarop we onze missie in België uitvoeren, hebben herbekeken. Onze projecten zijn nauw verbonden met de prioriteiten die werden gedefinieerd door het WWF-netwerk. Op de voorgaande pagina's gaven we een overzicht van deze projecten.

Daarnaast zetten we onze schouders ook onder een aantal andere, lokale en internationale projecten die buiten dit kader vallen maar die ook noodzakelijk zijn voor het welslagen van onze missie. Je ontdekt ze op de volgende pagina's.

De bloemenweiden van Fagne-Famenne

DOEL

De weilanden en bloemenweiden van Fagne-Famenne beschermen en herstellen.

Duur 2017 - 2018

Uitgaven 2018 € 66 250 (fondsen van giften aan WWF-België en fondsen van Weleda)

Partners Natagora, Weleda

RESULTATEN IN 2018

- ✓ 12,5 ha aan weilanden zijn aangekocht, die ervoor zorgden dat het natuurgebied van Prée, in de vlakte van de Eau Blanche, uitgebreid werd.

Duurzame ontwikkeling in de Mekongdelta

DOEL

De rol van het maatschappelijk middenveld en de lokale gemeenschappen versterken, met het oog op een duurzaam beheer van de Mekongdelta in Vietnam.

Duur 01/01/17 - 31/12/18

Uitgaven 2018 € 121 920 (Belgische ontwikkelingssamenwerking)

Partners WWF-Vietnam

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Drie vrouwenverenigingen in de provincie Sóc Trăng hebben onder leiding van het 'Vietnam River Network' een proefproject uitgevoerd dat zich richt op het bevorderen van gendergelijkheid in alle soorten activiteiten, en in het bijzonder op het vlak van waterbeheer. Deze vrouwenverenigingen ijveren voor een grotere participatie van vrouwen, onder meer via de biologische garnalenkweek, de aanplant van biologische groenten en fruit en de aquacultuur in familievijvers. Daarnaast richten ze zich ook op de bewustmaking en communicatie van hun activiteiten naar het grote publiek.

De bescherming van de Irrawaddydolfijn

DOEL

Monitoring en bescherming van de Irrawaddydolfijn in het Cambodjaanse deel van de Mekongrivier dankzij de versterking van de wetgeving, wetenschappelijk onderzoek en lokale bewustmakingscampagnes.

Duur 01/07/17 - 30/06/18

Uitgaven 2018 € 70 000 (73% fondsen van giften aan WWF-België en 27% fondsen van de Koning Boudewijnstichting)

Partners WWF-Cambodja

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Een recente telling, uitgevoerd door de Cambodjaanse overheid en WWF, heeft aangetoond dat de dolfijnenpopulatie in de afgelopen twee jaar (2015 - 2017) gestegen is van 80 naar 92 individuen, een stijging van ongeveer 10%. Het is de eerste keer in meer dan 20 jaar dat de populatie erop vooruitgaat.

Hydro-elektrische dammen op de Mekongrivier

DOEL

De ontwikkeling van grote waterkrachtcentrales op de Mekong verhinderen en duurzame energieoplossingen bevorderen doorheen het land. Dergelijke dammen bedreigen immers het landschap en het voortbestaan van de Irrawaddydolfijnen.

Duur 01/07/18 - 30/06/19

Uitgaven 2018 € 50 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Cambodja

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Het project werd een maand voor het afsluiten van het boekjaar opgestart. Nog geen resultaten beschikbaar.

MEKONGREGIO - MYANMAR & THAILAND

Bescherming van de tijger in Dawna-Tenasserim

DOEL

Het bijstaan van de overheid bij de aanleg van de weg naar Dawei met als doel de milieu-impact te beperken.

Duur 2016 - 2018

Uitgaven 2018 € 100 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Myanmar, WWF-Thailand

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Cameravallen identificeerden 23 soorten zoogdieren langs de route naar Dawei (zwarte panter, Aziatische goudkat, panter, tapir, enz.). Deze resultaten tonen aan dat het gebied langs de weg nog aan te leggen weg cruciaal is voor de biodiversiteit en onderstreept het belang van de bescherming van dit landschap.

CONGOBEKKEN - KAMEROEN, CENTRAAL-AFRIKAANSE REPUBLIEK (CAR), REPUBLIEK CONGO, DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO, GABON

Central Africa Regional Wildlife Crime Coordination Hub

DOEL

De voornaamste opzet van de 'Regional Wildlife Crime Coordination Hub' is:

- het bevorderen en coördineren van,
 - het inzetten van middelen en partnerschappen voor,
 - het bieden van ondersteuning voor,
- de uitvoering van projecten en programma's die de misdaad tegen wilde soorten in de regio bestrijden.

Duur 01/06/18 - 30/06/19

Uitgaven 2018 € 100 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Centraal-Afrika, TRAFFIC, IUCN

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Het project werd een maand voor het afsluiten van het boekjaar opgestart. Nog geen resultaten beschikbaar.

MEKONGREGIO - CAMBODJA, MYANMAR & AFRIKAANSE GROTE MERENGEBIED - DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

Landscape Finance Lab

DOEL

Ondersteuning bij het ontwerp van geïntegreerde programma's voor landschapsbescherming: we plannen en budgetteren de nodige ingrepen om de oostelijke vlakten van Cambodja en de regio Kivu in de DRC te beschermen. Deze gebieden zijn ecologisch waardevol en rijk aan biodiversiteit.

Duur 01/06/18 - 30/06/19

Uitgaven 2018 € 52 520

Partners WWF-Mekong, WWF-DRC

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Het project werd een maand voor het afsluiten van het boekjaar opgestart. Nog geen resultaten beschikbaar. Het project moet bijdragen aan het succes van het reïntroductieprogramma van de tijger in de oostelijke vlakten van Cambodja en dient als voorbereiding voor het project 'Green Economy' in het oosten van de DRC. Om een sluitende planning en effectieve beschermingsprogramma's voor de komende jaren op te maken, zijn een aantal voorstudies en werkseminaries nodig met partners en lokale overheden.

MIDDELLANDSE ZEE - GRIEKENLAND

Geen nieuwe aardolie- en aardgasconcessies in Griekenland

DOEL

Het project beoogt het verhinderen van de ondertekening door de Griekse regering van een reeks concessies voor de exploratie en exploitatie van aardolie en aardgas. Deze concessies gaan lijnrecht in tegen het Akkoord van Parijs en brengen iconische gebieden en soorten ernstig in gevaar.

Duur 01/06/18 - 30/06/19

Uitgaven 2018 € 50 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Griekenland

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Het project werd een maand voor het afsluiten van het boekjaar opgestart. Nog geen resultaten beschikbaar.

AMOER-HEILONG - RUSLAND

Amoer-Heilong ecoregio-programma - Russische Verre Oosten

DOEL

De bescherming van de Amoertijger- en Amoerluipaardpopulaties.

Duur 01/07/17 - 30/06/18

Uitgaven 2018 € 65 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Rusland

RESULTATEN IN 2018

- ✓ De Amoertijgerpopulatie is stabiel (ongeveer 540 dieren).
- ✓ Het uitzetten van gerehabiliteerde Amoertijgers breidt het bereik van het leefgebied uit naar het noorden en noordwesten.
- ✓ De Amoerluipaardpopulatie groeit nog steeds op het grondgebied van het nationaal park 'Land of the Leopard' en breidt uit naar China en het noorden.
- ✓ 42 562,8 ha van de waardevolle wouden in de ecoregio zijn beschermd.

NOORDPOOLGEBIED - CANADA, GROENLAND, RUSLAND, VERENDE STATEN

Bescherming van habitats en ecosystemen

DOEL

Bescherming van habitats en ecosystemen in het noordpoolgebied.

Duur 01/07/17 - 30/06/18

Uitgaven 2018 € 183 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Arctic

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Er werd \$ 25 000 overgemaakt aan de Algemene Vergadering van de 'Inuit Circumpolar Council' voor de ondersteuning van initiatieven van lokale gemeenschappen die habitats en ecosystemen beschermen.
- ✓ Ook werden de verhalen van Inuit-vrouwen, die traditioneel niet gehoord worden, over hun ervaringen met het veranderende klimaat in het noordpoolgebied, opgetekend.
- ✓ Het 'Collaborative Polar Bear Studies on Wrangel Island'-project van WWF-Rusland werd opgestart. Dit onderzoek moet de ecologie van de subpopulatie van de ijsberen in de Chukchi-zee in de zomer – het seizoen met de grootste dalingen in de omvang van het zee-ijs en een bepalende periode in het leven van de ijsberen – verduidelijken. Het onderzoek zal ook meer informatie over de evolutie van de populatie verschaffen en dus bijdragen aan het beheer ervan.

HEART OF BORNEO - MALEISIË, INDONESIAË, BRUNEI

Orang-oetan-beschermingsprogramma

DOEL

Het project beoogt de instandhouding van orang-oetan-habitats in een gebied van ongeveer 119 600 ha groot en samengesteld uit beschermde gebieden, productiebossen en landbouwgronden.

Duur 01/07/17 - 30/06/18

Uitgaven 2018 € 45 000 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Maleisië

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Tijdens de laatste negen maanden bleef de orang-oetan-habitat (boslandschap) in het oostelijke deel van het gebied intact. De orang-oetan-populatie bleef ook stabiel in de gebieden met meervoudig landgebruik.
- ✓ De landeigenaars bevestigen dat het huidige landgebruik geen negatieve invloed zal hebben op de ambitieuze beschermingsmaatregelen die zijn vastgesteld voor het gebied.
- ✓ Er werd een ruimtelijk plan voorbereid dat cruciaal is voor het nieuwe bosbeheerplan (2018 - 2022) om nieuwe orang-oetan- en olifantenhabitats in het gebied in stand te houden of te identificeren.
- ✓ In november 2017 zijn er in het gebied 15 zoogdiersoorten en zes vogelsoorten geregistreerd via 28 cameravallen. Deze bevinding versterkt de noodzaak voor maatregelen die het samenleven van mens en dier bevorderen. De focus van het project blijft wel de orang-oetan.

HIMALAYA - NEPAL

Bescherming van de sneeuwluienaar in Nepal

DOEL

Wetenschappelijk toezicht op sneeuwluienaars en hun prooien, effectief beheer van kritieke habitats, bestrijden van stroperij in de drie prioritaire gebieden en het beheren van mens-dier-conflicten.

Duur 2018 - 2020

Uitgaven 2018 € 135 500 (fondsen van giften aan WWF-België)

Partners WWF-Nepal

RESULTATEN IN 2018

- ✓ Het project werd een maand voor het afsluiten van het boekjaar opgestart. Nog geen resultaten beschikbaar.

DIT HEB JIJ BEREIKT IN 2018

Afgelopen jaar hebben duizenden Belgen zich samen met ons ingezet voor de natuur. En die inzet hebben we broodnodig om elke dag te kunnen ijveren voor een milieubewustere samenleving, of het nu gaat om consumptiekeuzes te maken of om onze politici te vragen actie te ondernemen. Samen kunnen we wel degelijk verandering teweegbrengen, en dat kan je ook merken aan de resultaten van de acties die jullie het afgelopen jaar hebben ondernomen. We willen jullie dan ook van harte bedanken voor jullie toewijding.

Petitie rond bio-energie

In januari 2018 moest het Europees Parlement stemmen over een nieuwe richtlijn rond hernieuwbare energie voor de periode 2021 - 2030. Niet minder dan 20 000 Europeanen, waarvan de helft in België woont, hebben een petitie ondertekend die de leden van het Europees Parlement vroeg om niet te stemmen ten voordele van de verbranding van bomen voor energieproductie. Bij de petitie zat een open brief van 800 wetenschappers, waaronder experts van het IPCC. De leden van het Europees Parlement hebben het povere voorstel van de Europese Commissie over energie-efficiëntie inhoudelijk versterkt maar hebben de waarschuwingen van wetenschappers en de oproep van NGO's en burgers om te stoppen met de subsidiëring van de verbranding van boomstammen en boomstronken voor energieproductie, genegeerd. Deze beslissing kan ertoe leiden dat steeds meer bossen worden verbrand in naam van de strijd tegen de klimaatverandering, wat in strijd is met de wetenschap en een ernstige bedreiging vormt voor onze klimaatdoelstellingen.

DOELSTELLINGEN 2022

Tegen 2022 is WWF-België niet alleen een van de drie NGO's die het best scoort op het vlak van naambekendheid, maar is WWF-België ook de toonaangevende NGO op het vlak van natuurbescherming.

Tegen 2022 bevat het gegevensbestand van WWF-België 500 000 actieve sympathisanten (gift, deelname aan petitie of evenement, inschrijving voor e-nieuwsbrief).

Tegen 2022 wordt WWF-België gesteund door 150 000 actieve donateurs met een nettobijdrage van € 10 miljoen.

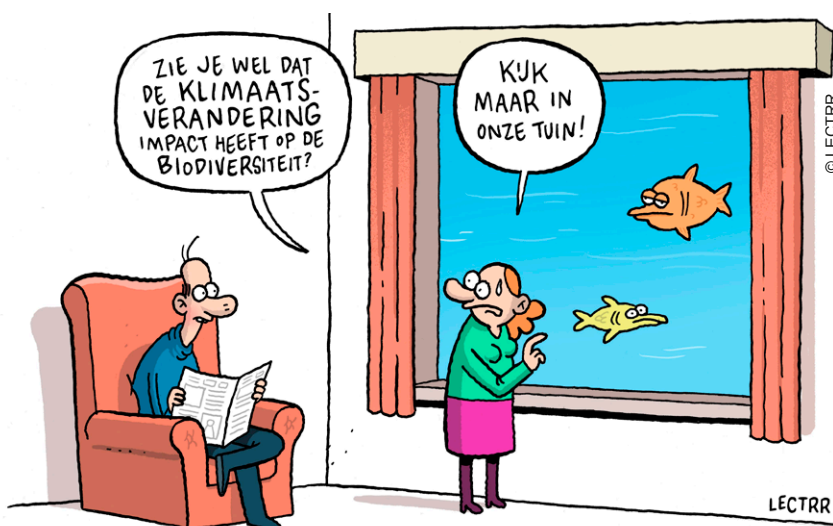

Earth Hour

Meer dan 170 landen en 7 000 steden knippen jaarlijks een uur lang het licht uit ter ere van Earth Hour. Deze symbolische actie van WWF is uitgegroeid tot een waar platform waarop je duizenden klimaatacties kan terugvinden. In België heeft WWF een speciale feestkit ontwikkeld. Die bevat tal van tips om een feestje te bouwen met een minimale ecologische voetafdruk en een spel om alle facetten van de klimaatverandering te ontdekken. Dit jaar hebben bijna 4 000 mensen onze gratis kit besteld om Earth Hour te vieren. Jullie hebben daarnaast ook onze politieke boodschap gedeeld op de sociale media om onze Milieuministers te vragen biodiversiteit in hun klimaatplannen op te nemen. Tijdens deze campagne hebben ook 80 kinderen de Rangerclub van WWF vervoegd om ware ambassadeurs te worden in de strijd tegen de klimaatverandering en voor de bescherming van de natuur. Bedankt iedereen!

20 km door Brussel

Net als ieder jaar werden meer dan 40 000 lopers verwacht aan de startlijn van de 20 km door Brussel. Dit ongelooflijke sportevenement is in de loop der jaren geëvolueerd naar een gebeuren dat bovenal de nadruk legt op samenhang, onderlinge hulp en steun. Op 27 mei 2018 ging het #TeamPanda van WWF voor de tweede keer de uitdaging van de 20 km door Brussel aan met bijna 450 lopers. Bovendien hebben 42 gulle schenkers een digitale inzamelingspagina aangemaakt om fondsen te verzamelen voor het behoud en de bescherming van de olifanten van Malawi. In totaal werd € 11 696,19 opgehaald. Bedankt! Afspraak op 19 mei 2019 voor de 40ste editie van de 20 km door Brussel in de kleuren van WWF!

DE JONGSTE GENERATIES VOOR EEN LEVENDE PLANEET

HET JAAR VAN DE WWF-JONGERENWERKING IN BEELD

WWF-België zet al jaren stevig in op educatie en natuurbeleving voor kinderen en jongeren. We willen kinderen de natuur laten beleven en waarderen. Van zodra het zaadje van de jonge natuurbeschermers begint te kiemen, geven we hen graag de middelen om in actie te komen voor een betere planeet. We doen dit op schoolniveau met gratis lesmateriaal en klasbezoeken. Maar ook steeds meer buiten de schoolmuren via de WWF-Rangerclub, natuurbeschermerskampen en activiteiten voor gezinnen.

DOELSTELLINGEN 2022

Tegen 2022 heeft WWF-België een gemeenschap van 10 000 jongeren (13-25 jaar) uitgebouwd die we regelmatig betrekken bij acties om ons te helpen onze natuurbehoudsdoelstellingen te behalen en om publieke druk uit te oefenen rond kwesties die belangrijk zijn voor WWF-België.

Tegen 2022 bereikt WWF-België als NGO het grootste aantal leerkrachten (lagere school, middelbare school en toekomstige leerkrachten) rond milieuthema's. 20 000 leerkrachten maken deel uit van onze gemeenschap.

Tegen 2022 is de WWF-Rangerclub een brede, actieve club van kinderen die in actie komt voor de natuur, en tellen we 10 000 WWF-Rangers.

© KCC 2017

september

180 kinderen uit België en Nederland namen deel aan de 'Kids Climate Conference' in Center Parcs in Peer. Binnen het thema 'Je bent wat je eet!' kwamen de kinderen op de proppen met heel wat concrete oplossingen voor een betere planeet.

© WWF | LE STUDIO

oktober

Op 29 oktober 2017 verwelkomden we meer dan 2 300 bezoekers op de WWF-familiedag in de Plantentuin in Meise. Jong en oud genoten van de vele verhalenvertellers die te ontdekken waren in het park en het plantenpaleis. Bovendien kon iedereen kennis maken met de WWF-medewerkers die met hart en ziel hun projecten uitlegden.

© WWF-BELGIUM

augustus

Eind mei speelde de bende van Radio Oorwoud haar 250ste concert. Daarna trokken ze zich een zomer lang terug om samen met WWF nieuwe liedjes te schrijven. In augustus hielden ze de eerste repetities. Afspraak in het voorjaar van 2019 om te genieten van een nieuwe theatershow!

© GERT ARIJS

juli

In juli organiseerde de WWF-Rangerclub, samen met Idee Kids vzw, een kamp in Cadzand, Nederland. 81 Nederlandstalige en Franstalige Rangers waren op het appel. Een hele week lang werden ze ondergedompeld in de wereld van WWF, met als hoogtepunt een manifestatie op de dijk van Cadzand. Verkleed als dieren vroegen ze meer respect voor de natuur.

Bekijk hier de video van de manifestatie:

© WWF-BELGIUM

november

Al vijf jaar lang kunnen scholen deelnemen aan de 'Climate Challenge @ School'. Dit is een rollenspel waarin leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs in de huid kruipen van vertegenwoordigers van landen die hun belangen verdedigen tijdens een klimaatconferentie (COP). In 2018 namen 30 scholen deel.

Met de steun van:

© WWF-BELGIUM

december

Op een stralende dag verzamelden meer dan 100 natuurliefhebbers voor een excursie in het hoogste natuurgebied van België, de Hoge Venen. Daarna was er tijd om te ontspannen met een gezellige picknick in de natuur.

januari

Ook dit jaar organiseerden we een 'Beestige Klas 2018' voor alle lagere scholen. Deze stond in het teken van het belang van de natuur. Wim Helsen, verantwoordelijke voor het Bureau voor Natuurcontrole, riep de leerlingen op om de natuur te verbannen. Dat was echter buiten tientallen klassen gerekend die ons lieten weten waarom natuur voor hen belangrijk is.

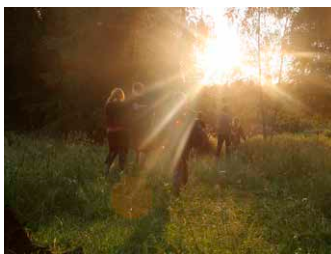
Met de steun van:

© WWF-BELGIUM

februari

De WWF-Rangers en hun ouders gingen op verkenning in het Zwin Natuur Park in Knokke en leerden bij over de vogels en de wintergasten van dit bijzondere natuurgebied.

© WWF-BELGIUM

juni

Een groep WWF-Rangers ging in de Voerstreek op dassenweekend. Ze wandelden langs dassenburchten, vonden sporen en stonden bij valavond oog in oog met deze unieke dieren. Een onvergetelijke ervaring!

© WWF-BELGIUM

mei

De kaap van 3 000 WWF-Rangers is bereikt! Dat smaakt naar meer. Begin mei viel ook, even tellen ... het 22ste Rangerclub Magazine in de bus. Elk jaar ontvangen de WWF-Rangers vijf magazines boordevol info over wilde dieren en de natuur.

© WWF-BELGIUM

april

De WWF-Rangerclub en Idee Kids vzw organiseerden voor het eerst negen natuurbeschermerskampen voor kinderen van 7 tot 12 jaar oud. 225 kinderen leerden over het werk van WWF en hoe ze zelf de natuur kunnen beschermen.

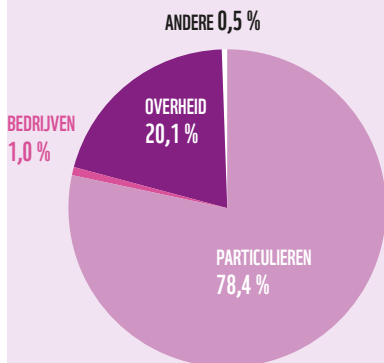
© WWF-BELGIUM

maart

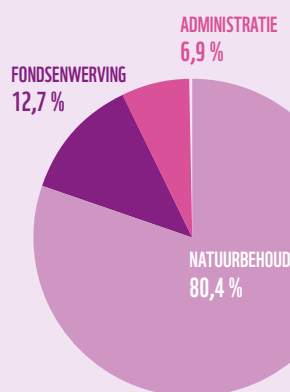
Op 27 maart 2018 zetten we enkele klassen in de bloemetjes. Voor de 'Beestige Klas' organiseerden ze een uitzonderlijke actie, of deden ze een uitvinding of oproep voor meer natuur. Bijna 150 leerlingen genoten van de Awardshow, de film ZOOKs en een dagje uitwaaien in de prachtige Zwinvlakte.

2018 IN CIJFERS

OPBRENGSTEN 2018

UITGAVEN 2018

De uitgebreide financiële resultaten zijn te vinden op de website van WWF-België: www.wwf.be/cijfers. Het financieel jaar 2018 loopt van 1 juli 2017 tot 30 juni 2018.

RESULTATENREKENING

	2017	2018
Gewone opbrengsten	13 814 496 €	14 143 312 €
Particulieren	11 833 857 €	11 083 635 €
Giften & bijdragen	8 758 599 €	8 867 786 €
Legaten	3 075 258 €	2 215 849 €
Bedrijven	285 988 €	147 499 €
Partnerschappen met bedrijven	156 945 €	0 €
Tombola's	29 450 €	19 800 €
Royalties en vergunningen	94 593 €	108 808 €
Giften	5 000 €	18 891 €
Overheid	1 665 660 €	2 840 981 €
Personeelssubsidies	120 389 €	86 955 €
Subsidies voor natuurbehoudsprogramma's	1 545 271 €	2 754 026 €
Andere	28 991 €	71 197 €
Gewone uitgaven	-11 228 868 €	-12 824 510 €
Administratie	-753 578 €	-882 275 €
Fondsenwerving	-1 612 357 €	-1 623 322 €
Natuurbehoud	-8 862 933 €	-10 318 913 €
Projecten van natuurbehoud op het terrein	-5 104 424 €	-6 109 378 €
Sensibilisering	-3 758 509 €	-4 209 535 €
Burgers	-2 763 812 €	-2 992 138 €
Overheden	-507 602 €	-631 590 €
Jong publiek	-487 095 €	-585 807 €
Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening	2 585 628 €	1 318 802 €
Financieel resultaat	255 887 €	20 929 €
Uitzonderlijk resultaat	26 701 €	134 860 €
Resultaat	2 868 216 €	1 357 762 €

WWF sluit de resultatenrekening van 2018 af met een positief resultaat van € 1,36 miljoen vergeleken met € 2,87 miljoen voor het vorige boekjaar. Enerzijds zijn de opbrengsten uit legaten (€ 2,22 miljoen) – hoewel nog steeds aanzienlijk – minder hoog dan vorig boekjaar (€ 3,08 miljoen); anderzijds werd er een hoger bedrag toegekend aan natuurbehoud (€ 10,32 miljoen tegen € 8,86 miljoen in 2017).

BALANS

	2017	2018
Activa	26 025 070 €	26 101 643 €
Vaste activa	1 693 229 €	2 042 247 €
Vlottende activa	21 930 163 €	22 603 026 €
Overlopende rekeningen (activa)	2 401 678 €	1 456 370 €
Passiva	26 025 070 €	26 101 643 €
Eigen vermogen	8 405 087 €	9 626 933 €
Speciaal fonds	12 403 401 €	12 513 754 €
Voorzieningen	18 031 €	0 €
Schulden op meer dan één jaar	126 815 €	85 374 €
Schulden op ten hoogste één jaar	1 590 968 €	1 627 058 €
Overlopende rekeningen (passiva)	3 480 768 €	2 248 524 €

LOONPOLITIEK

WWF-België besteedt bijzondere aandacht aan zijn loonpolitiek. In 2018 bedroeg de verhouding tussen het hoogste en het laagste salaris binnen de organisatie 3,65.

DUURZAAMHEID

Verbruik	2018	In vergelijking met 2017
Elektriciteit	44 080 kwh	+8,5 %
Gas	69 700 kwh	+2,4 %
Water	259 m ³	-2,5 %
Papier	50 800 bladen	-14,6 %

De stijging in verbruik van elektriciteit en gas houdt verband met het gebruik van een bijkomende ruimte.

Mobiliteit: woon-werkverkeer	2018
Trein	31,5 %
Metro, tram, bus	52,0 %
Openbaar vervoer + fiets	5,5 %
Fiets of te voet	11,0 %

REIZEN: CO₂-UITSTOOT

Onze CO₂-uitstoot voor reizen per vliegtuig bedraagt dit jaar 1,6 ton CO₂ per personeelslid (tegenover de 1,3 ton het jaar voordien). We compenseren de CO₂-uitstoot door certificaten te kopen voor de financiering van projecten die het equivalent van de uitgestoten hoeveelheid CO₂ besparen.

HET TEAM VAN WWF-BELGIË

Deze cijfers worden uitgedrukt in 'voltijdsequivalent' (VTE), een rekeneenheid waarbij één VTE staat voor een werkweek van 38 uur.

FONDSENWERVING: 8,82

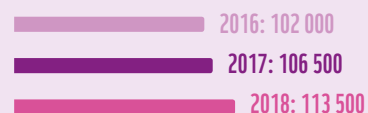

ADMINISTRATIE: 7,81

NATUURBEHOUD: 30,53

ONZE LEDEN EN DONATEURS

WWF-BELGIË IS LID VAN DE VERENIGING VOOR ETHIEK IN DE FONDSENWERVING (VEF)

SAMEN IS ALLES MOGELIJK

© DIANA VOS / WWF-BELGIUM

Het team van WWF-België in 2018

Onze generatie heeft de bevoorrechte kans om een duurzame toekomst voor iedereen uit te bouwen. We moeten dit moment benutten. De situatie kan nog beide kanten op, en wij - WWF, burgers, overheden en bedrijven - moeten ervoor zorgen dat we naar een samenleving evolueren die minder destructief is en gelijke kansen biedt aan iedereen.

Onze internationale structuur en doelstellingen stellen ons in staat om de belangrijkste spelers en denkers binnen WWF, de overheid, het bedrijfsleven en het middenveld te verzamelen

rond de uitdagingen waar onze planeet en onze samenleving mee worden geconfronteerd. Samen kunnen we een duurzame transitie realiseren.

WWF wil op grote schaal een verschil maken, omdat we beseffen dat we de relatie van de mens met de natuur kunnen - en moeten - herdefiniëren. En we geloven vurig in ons welslagen.

Samen is alles mogelijk.

DE RAAD VAN BESTUUR

Lode Beckers, Roseline C. Beudels-Jamar de Bolsée, Ronald Biegs, Marianne Claes, Johan Coeck, Herman Craeninckx, Eric Dekeuleneer, Manoël Dekeyser, Paul Galand, Alain Peeters, Jean-Marie Postiaux, Guido Ravoet, Carlo Vandecasteele, Yan Verschueren.

ONS TEAM

Nadia Ajaji, Françoise Ansay, Cynthia Bashizi, Lisa Bentes, Hassan Benyahia, Ioana Betieanu, Olivier Beys, Manon Bistiaux, Odile Cholet, Gregory Claessens, Maryssa Cools, Céline De Caluwé, Laura Dehaene, Leen De Laender, Joeri Devroey, Sara De Winter, Anne Dierick, Alain Flabat, Charlotte Gijssels, Juan Hendrawan, Bernadette Jacquemin, Amin Khallouf, Jerome Laycock, Antoine Lebrun, Tanita Leclercq, Rebecca Lévêque, Erika Liongo, Geraldine Louis, Sofie Luyten, Rucha Naware, Magdalena Norwicz, Tiziana Penna, Elly Peters, Florence Platteau, Nima Raghunathan, Catherine Renard, Corentin Rousseau, Sofie Ruyschaert, Vinciane Sacré, Wendy Schats, Maggy Schollaert, Monica Schuster, Stijn Sterckx, Caroline Steygers, Koen Stuyck, Marie Suleau, Olga Szczodry, Pepijn T'Hooft, Bart Van Cauwenbergh, Julie Vandenberghe, Sarah Vanden Eede, Mone Van Geit, Julie van Kempen, Bruno Venti, Bas Verhage, Isabelle Vertriest, Gwendoline Viatour, Nicole Vinel, Béatrice Wedeux, Dominique Weyers, Nathalie Wouters, Margaux Ysebaert, en onze vrijwilligers en stagiaires Monique Delhaye-Hautier, Agathe Salmon, Ellen Vlaminck, Jamie Vliexs en Sébastien Willemart.

HARTELIJK DANK AAN ALLEN DIE WWF HEBBEN OPGENOMEN IN HUN TESTAMENT!

We willen graag iedereen bedanken die WWF heeft opgenomen in zijn of haar testament voor dit mooie en genereuze gebaar. Mede dankzij jouw keuze om jouw nalatenschap of een deel ervan na te laten aan WWF kunnen onze projecten verder ontwikkeld worden en vaste vorm krijgen. Dit is een investering op lange termijn die onze medewerkers op het terrein toelaat om echt het verschil te maken. Zo zorg je ervoor dat we een leefbare planeet kunnen nalaten aan de komende generaties.

Nogmaals dank voor dit hartverwarmende gebaar. Jij maakt echt het verschil!

ONZE PARTNERS

Alpro, Ello Mobile, Nationale Loterij, Triodos Bank, Weleda.

Wij bedanken van ganser harte onze donateurs, leden, ledenwervers en vrijwilligers. Zonder hen zou niets mogelijk zijn. Hartelijk dank aan iedereen.

WWF-BELGIË IN CIJFERS

113 500

WWF-België kan bogen op de steun van 113 500 leden en donateurs.

300 000

Tegen 2022 willen we 300 000 ha herintroductiegebieden voor de tijger beschermen in Cambodja.

1 000 000

Tegen 2022 wil WWF-België 1 miljoen ha bossen beschermen in het zuiden van Suriname.

80%

80% van onze fondsen zijn bestemd voor natuurbehoud in België en over de hele wereld.

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit tegengaan en bouwen aan een toekomst waarin de mens in harmonie leeft met de natuur.

www.wwf.be | www.facebook.com/wwf.be